

ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН
ҚОНУН
«ДАР БОРАИ ФАЪОЛИЯТИ БОНКӢ»

БОБИ 1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

БОБИ 2. БАҚАЙДГИРИИ ДАВЛАТИИ ТАШКИЛОТҶОИ ҚАРЗӢ ВА ИҶОЗАТНОМАДИҶИИ ФАЪОЛИЯТИ БОНКӢ

БОБИ 3. САРМОЯ

БОБИ 4. ИДОРАКУНИИ ТАШКИЛОТҶОИ ҚАРЗӢ

БОБИ 5. ТАНЗИМИ ФАЪОЛИЯТИ ТАШКИЛОТҶОИ ҚАРЗӢ

БОБИ 6. ҶИСОБДОРӢ ВА ҶИСОБОТИ МОЛИЯВӢ

БОБИ 7. АУДИТ

БОБИ 8. МАХФИЯТ

БОБИ 9. НАЗОРАТ ВА САНҶИШ

БОБИ 10. МУҚАРРАРОТИ ХОТИМАВӢ

Қонуни мазкур асосҳои ҳуқуқию ташкилии фаъолияти бонкиро муайян намуда, барои фароҳам овардани шароити мусоиди фаъолияти бонкӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон нигаронида шудааст.

БОБИ 1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

Моддаи 1. Мафҳумҳои асосӣ

Дар Қонуни мазкур мафҳумҳои асосии зерин истифода мешаванд:
(Қонун №782 аз 26.12.11с.)

- **фаъолияти бонкӣ** - аз ҷониби ташкилотҳои қарзӣ анҷом додани амалиёти бонкӣ ва аҳдҳое, ки дар Қонуни мазкур пешбинӣ гардидааст;
(Қонун №782 аз 26.12.11с.)

- **низоми бонкии Ҷумҳурии Тоҷикистон** – Бонки миллии Тоҷикистон ва ташкилотҳои дигари қарзии дар Ҷумҳурии Тоҷикистон фаъолияткунанда;

- **ташкилотҳои қарзӣ** - шахсони ҳуқуқие (бонкҳо, ташкилотҳои қарзии ғайрибонкӣ, аз ҷумла ташкилотҳои маблағгузори хурд), ки дар асоси иҷозатномаи Бонки миллии Тоҷикистон ҳама ё баъзе аз амалиёти бонкии дар қонун пешбинишударо иҷро менамоянд; (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

- **банк** - ташкилоти қарзие, ки мақсади асосиаш гирифтани фоида буда, дорои сармояи оинномавии барои он муқарраркардаи Банки миллии Тоҷикистон ва ҳуқуқи иҷроии на камтар аз се амалиёти зерин: ҷалби амонат ва пасандозҳо, додани қарз, қушодан ва пешбурди суратҳисобҳои банкӣ мебошад; (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

- **ташкilotҳои қарзии ғайрибанкӣ** – ташкilotҳои қарзие, ки ҳуқуқи иҷроии баъзе аз амалиёти банкиро доранд. Номгуи амалиёти банкиро барои ташкilotҳои қарзии ғайрибанкӣ қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Банки миллии Тоҷикистон муқаррар менамояд; (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

- **банки фаръӣ** – банке, ки зиёда аз панҷоҳ фоизи саҳмияҳои овоздиҳандаи он ба банки дигар тааллуқ дорад;

- **кормандони роҳбарикунанда** – раиси ташкilotи қарзӣ ва муовинони ӯ, раиси раёсат ва аъзои дигари он, сармуҳосиби ташкilotи қарзӣ, инчунин роҳбар ва сармуҳосиби филиали ташкilotи қарзӣ, аз ҷумла филиали банки хориҷӣ;

- **ҷамъияти ҳолдингии ташкilotи қарзӣ** – шахси ҳуқуқие, ки ташкilotи қарзӣ ба ӯ тааллуқ дорад ё аз ҷониби ӯ назорат карда мешавад;

- **ҷамъияти вобаста** – шахси ҳуқуқие, ки ташкilotи қарзиро назорат мекунад, ҳамчунин ҳар гуна шахси ҳуқуқии дигаре, ки аз тарафи ин шахси ҳуқуқӣ назорат карда мешавад, аз ҷумла шахси ҳуқуқие, ки мутобиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Банки миллии Тоҷикистон ба ин гурӯҳ дохил мешавад;

-**ваколати назоратӣ аз болои шахси ҳуқуқии дигар** – ваколатҳои шахсест, ки:

а) ба таври мустақим ё ғайримустақим, тавассути як ё якчанд шахс молиқ, назораткунанда ё дорандаи 25 фоиз ё бештар аз он саҳмияҳои овоздиҳанда ва ё ҳиссаҳои шахси ҳуқуқӣ бошад;

б) имконияти интихоби аксарияти роҳбарони шахси ҳуқуқиро дошта бошад;

в) дорои ваколати назоратии дигаре бошад, ки Банки миллии Тоҷикистон муайян кардааст.

-**филиал** – воҳиди махсуси сохтори ташкilotи қарзӣ, ки берун аз маҳали ҷойгиршавии он қарор дошта, аз номи он пурра ё қисман ҷаъолияти банкиро иҷро менамояд ва бо ташкilotи қарзӣ сармояи оинномавӣ ва тавозуни ягона дорад;

- **филиали бонки хориҷӣ** – воҳиди махсуси сохторӣ, ки аз ҷониби бонки хориҷӣ барои анҷом додани фаъолияти бонкӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон таъсис дода шудааст;

- **намояндагӣ** – воҳиди махсуси сохтории ташкилоти қарзӣ, ки берун аз маҳали ҷойгиршавии он қарор дошта, манфиатҳои онро ҳифз ва намояндагӣ мекунад ва ягон намуди фаъолияти бонкиро иҷро наменамояд;

- **қарз** - маблағе, ки аз ҷониби ташкилоти қарзӣ ба қарзгир бо шартҳои пардохти фоиз ва баргардонидан ба мӯҳлати муайян дода шудааст; (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

- **амонат** - маблағ ва сарвати дигари шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ, ки ба ташкилоти қарзӣ барои нигоҳдорӣ супурда шудаанд; (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

- **пасандоз** - маблағе, ки ҳуқуқи истифодаи муваққатиаш ба ташкилотҳои қарзӣ бо шартҳои пардохти фоизи муайян вогузор шудааст; (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

- **резидентҳо** - шахсони воқеӣ ва ҳуқуқие, ки ба ҳамин сифат мутобиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи танзими асъор ва назорати асъор» эътироф шудаанд; (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

- **ғайрирезидентҳо** – шахсони воқеӣ ва ҳуқуқие, ки резидент намебошанд; (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

- **шахси аз нигоҳи касбӣ босалоҳият ва боэътимод**-шахси воқеӣе, ки:

а) бо ҳукми суд барои содир кардани ҷиноятҳои қасдонаи (аз ҷумла хусусияти коррупсионӣ дошта) ба амалҳои динӣ ё сиёсии ӯ алоқаманд набуда, аз озодӣ маҳрум нашуда бошад;

б) аз тарафи суд дар давоми ҳафт соли охир муфлис эътироф нашуда бошад;

в) аз тарафи суд барои кирдори амалҳои динӣ ё сиёсии ӯ алоқаманд набуда, аз ҳуқуқи машғул шудан бо фаъолияти муайян ё аз ишғоли мансабҳои муайян маҳрум нашуда бошад; (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

-**ҳиссаи иштироки афзалиятнок** - ҳиссаи иштироки бевосита ё бавоситаи шахсе, ки мустақилона ё тавассути ягон кас ё якҷоя бо як ё бештар шахсон дорои зиёда аз даҳ фоизи сармояи оинномавӣ ё саҳмияҳои овоздиҳандаи ташкилоти қарзӣ мебошад ё ҳиссаи иштироки афзалиятноке, ки онро Бонки миллии Тоҷикистон муайян кардааст;

-**шахси вобаста** – шахсони зерин дар назар дошта мешаванд:

а) корманди роҳбарикунанда;

б) аъзои оилаи корманди роҳбарикунанда;

в) шахс ва аъзои оилаи ӯ, ки дар ташкилоти қарзӣ ҳиссаи иштироки афзалиятнок дорад ва ҳар гуна шахси ҳуқуқие, ки дар он шахс ё корманди роҳбарикунанда дорои ҳиссаи иштироки афзалиятнок мебошад;

г) шахси ҳуқуқие, ки дар он ташкилоти қарзӣ ҳиссаи иштироки афзалиятнок дошта, ҳангоми оодасозии ҳисоботи молиявии маҷмӯӣ ба инобат гирифта намешавад; (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

-меъёрҳои мақбул – меъёрҳои иқтисодие, ки аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон бо мақсади танзими фаъолияти ташкилотҳои қарзӣ муқаррар гардида, риояи онҳо аз ҷониби ташкилотҳои қарзӣ ҳатмӣ мебошад;

-форфейтинг - маблағзории аҳдҳои тиҷоратӣ бо роҳи баҳисобгирии векселҳо бидуни ӯҳдадории фурушанда; (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

-факторинг - маблағзорӣ таҳти гузашт кардани талаботи пулӣ.

Моддаи 2. Қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи фаъолияти бонкӣ

Қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи фаъолияти бонкӣ ба Конститутсияи (Сарқонуни) Ҷумҳурии Тоҷикистон асос ёфта, аз Қонуни мазкур, Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи Бонки миллии Тоҷикистон» ва санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф кардааст, иборат мебошад.

Моддаи 3. Амалиёти бонкӣ ва дигар аҳдҳои ташкилотҳои қарзӣ

1. Ба амалиёти бонкӣ инҳо тааллуқ доранд:

-ҷалби амонат ва пасандозҳо;

-додани қарзҳо (таъминшуда ва таъминнашуда), аз ҷумла:

а) қарзҳои истеъмолий, ипотекаӣ ва байнибонкӣ;

б) факторинг;

в) форфейтинг; (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

-кушодан ва пешбурди суратҳисобҳои бонкӣ;

-хариду фуруши воситаҳои зерин барои худ ё муштариён:

а) воситаҳои бозории пулӣ (аз ҷумла: чекҳо, векселҳо, ӯҳдадоринаҳо ва тасдиқномаҳои пасандозӣ); (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

б) асъори хоричӣ;

в) саҳмияҳо ва дигар қоғазҳои қиматноки интиқолшаванда; (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

г) қарордодҳои форвардӣ, созишномаи своп, фьючерс, опсион ва дигар ҳосилаҳое, ки ба асъор, саҳмияҳо, вомбаргҳо, металлу сангҳои қиматбаҳо ё қурбу меъёрҳои фоизӣ дахл доранд; (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

-додани кафолат, баҳисобгирии ўҳдадориҳои шартӣ, аз ҷумла кафолатҳо ва эътиборномаҳо (аккредитивҳо) барои худ ва муштариён;

- хизматрасонии фосилавии бонкӣ, клирингӣ, ҳисоббаробаркунӣ ва интиқоли марбут ба воситаҳои пулӣ, қоғазҳои қиматнок, супоришномаҳои пардохт ва воситаҳои дигари пардохт (аз ҷумла: қорғҳои пардохти бонкӣ, чекҳо, чекҳои сафарӣ, векселҳо ва ғайра); (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

-миёнаравӣ дар бозори пулӣ;

-амалиёти сейфӣ, нигоҳдорӣ ва идоракунии дороиҳо (пул, қоғазҳои қиматнок, металлҳо, ҷавохирот ва ғайра);

-хизматрасонии амалиёти ба боварӣ асосёфта (идоракунии маблағҳои пулӣ, қоғазҳои қиматнок ва ғайра ба манфиати боварикунанда ва дар асоси супориши он);

-ҳар гуна амалиёти дигаре, ки аз амалиёти дар моддаи мазкур зикршуда бармеоянд ва бо санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон пешбинӣ шудаанд.

-амалиёти кассавӣ: қабул намудан, аз нав ҳисоб кардан, иваз намудан, бастан ва нигоҳ доштани пулҳои қоғазӣ ва тангаҳо;

-қабул намудан (инкассатсия) ва фиристодани пулҳои қоғазӣ, тангаҳо ва ашёи қиматбаҳо;

2. Тартиби гузаронидани амалиёти ҷудогонае, ки дар қисми 1 моддаи мазкур номбар шудаанд, бо санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон муқаррар карда мешавад. (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

3. Ташкилотҳои қарзӣ, ғайр аз амалиёти бонкии дар қисми 1 моддаи мазкур номбаршуда, ҳуқуқ доранд аҳдҳои зеринро ба амал бароранд:

-додани замонат, ки иҷрои ўҳдадориҳои пулиро дар назди шахси сеюм пешбинӣ менамояд;

-иҷораи молиявӣ (лизинг);

-амалиёт бо металлу сангҳои қиматбаҳо мутобиқи қонунгузорӣ;

-хизматрасонӣ ба сифати агенти молиявӣ;

-хизматрасонӣ ба сифати мушовир ё маслиҳатгари молиявӣ;

-хизматрасонии иттилооти молиявӣ ва қарзӣ.

4. Машғул шудани ташкилоти қарзӣ ба фаъолияти истехсоли, савдо ва бевосита ба фаъолияти суғурта манъ аст.

Моддаи 4. Муносибати байни ташкилоти қарзӣ ва давлат

1. Ташкилоти қарзӣ аз рӯи ўҳдадориҳои давлат ва давлат аз рӯи ўҳдадориҳои ташкилоти қарзӣ ҷавобгар намебошанд, ба истиснои ҳолатҳое, ки агар онҳо чунин ўҳдадориҳоро қабул карда бошанд.

2. Ташкилоти қарзӣ аз рӯи ўҳдадориҳои Бонки миллии Тоҷикистон ва Бонки миллии Тоҷикистон аз рӯи ўҳдадориҳои ташкилоти қарзӣ ҷавобгар намебошанд, ба истиснои ҳолатҳое, ки агар онҳо чунин ўҳдадориҳоро қабул карда бошанд.

3. Мақомоти ҳокимияти давлатӣ ҳуқуқ надоранд ба фаъолияти ташкилотҳои қарзӣ даҳлат кунанд.

4. Барои таъсиси ташкилоти қарзӣ, филиал ё намояндагии он дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ва таъини кормандони роҳбарикунандаи онҳо розигии мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ талаб карда намешавад.

5. Ташкилоти қарзӣ аз рӯи шартномаи махсуси дар асоси озмун басташуда метавонад супоришҳои ҷудогонаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва мақомоти давлатиро иҷро кунад, бо маблағҳои буҷетҳои ҷумҳуриявӣ ва маҳаллӣ амалиёт ва ҳисоббаробаркуниҳо гузаронад. Чунин шартнома бояд ҳуқуқ ва ўҳдадориҳои тарафайн, шартҳои назорати мақсаднок истифода бурдани маблағҳои буҷетӣ, инчунин тартиби ҳисоббаробаркунии байниҳамдигариро пешбинӣ намояд.

Моддаи 5. Иттиҳодияҳои (ассотсиатсияҳои)

ташкилотҳои қарзӣ

1. Ташкилотҳои қарзӣ метавонанд бо мақсади ҳимояи манфиатҳои худ иттиҳодияҳои (ассотсиатсияҳои) ғайритиҷоратӣ таъсис диҳанд.

2. Тавассути иттиҳодияҳо (ассотсиатсияҳои) ташкилотҳои қарзии аъзо метавонанд фаъолияти худро ҳамроҳанг созанд, ба робитаҳои байни ташкилотҳои қарзии ватанӣ ва хориҷӣ мусоидат намоянд, дастовардҳои мутақобилаи илмӣ, иттилоотӣ ва касбиро дастраси ҳамдигар гардонанд, ба Бонки миллии Тоҷикистон, Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дигар мақомоти давлатӣ оид ба фаъолияти бонкӣ тавсияҳо пешниҳод намоянд.

БОБИ 2. БАҚАЙДГИРИИ ДАВЛАТИИ ТАШКИЛОТҲОИ ҚАРЗӢ ВА ИҶОЗАТНОМАДИҲИИ ФАЪОЛИЯТИ БОНКӢ

Моддаи 6. Таъсис ва бақайдгирии давлатии ташкилотҳои қарзӣ

1. Тартиби таъсиси ташкилоти қарзӣ бо Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи ҷамъиятҳои саҳомӣ», Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи ҷамъияти дорои масъулияти маҳдуд» ва қонунҳои дигар бо назардошти муқаррароти Қонуни мазкур муайян карда мешавад.

2. Бонкҳо, ба истиснои бонки давлатӣ, дар шакли ҷамъияти саҳомӣ таъсис меёбанд.

3. Бақайдгирии давлатии ташкилотҳои қарзӣ тибқи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон анҷом дода мешавад.

Моддаи 7. Иҷозатномадиҳии фаъолияти бонкӣ

1. Фаъолияти бонкӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон дар асоси иҷозатнома барои анҷом додани фаъолияти бонкӣ (минбаъд - иҷозатнома) амалӣ мегардад.

2. Иҷозатнома бо тартиби муқаррарнамудаи Қонуни мазкур аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон ба ташкилотҳои қарзӣ дар шакли хаттӣ, бемӯҳлат ва бе ҳуқуқи ба шахси дигар вогузор кардани он дода мешавад.

3. Бонки миллии Тоҷикистон ҳуқуқ дорад фаъолияти бонкиро бе иҷозатнома дар асоси Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи Бонки миллии Тоҷикистон» анҷом диҳад.

4. Ташкилотҳои қарзӣ аз лаҳзаи гирифтани иҷозатнома ҳуқуқи анҷом додани фаъолияти бонкиро пайдо мекунанд.

5. Розигӣ барои оғози фаъолият ба филиали бонки хориҷӣ танҳо дар ҳолате дода мешавад, ки бонки асосии он аз ҷониби мақоми дахлдори давлате, ки ин бонк дар он ҷойгир аст, зери танзим ва назорати маҷмӯии бонкӣ қарор дошта бошад.

6. Бонкҳои фаръӣ ва филиалҳои бонки хориҷӣ тибқи талаботи нисбат ба бонкҳои ватанӣ муқаррарнамудаи қонунгузори бонкӣ таҳти танзим ва назорат қарор мегиранд.

7. Бонки миллии Тоҷикистон метавонад барои бонкҳои фаръӣ ва филиалҳои бонкҳои хориҷӣ оид ба анҷомдиҳии фаъолияти бонкӣ

махдудиятҳо муқаррар намояд, агар дар давлатҳои дахлдори хориҷӣ нисбат ба бонкҳои фаръӣ ва филиалҳои бонкҳои ватанӣ чунин маҳдудиятҳо пешбинӣ карда шаванд.

Моддаи 8. Манъи фаъолияти бонкӣ

1. Ягон шахс дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ба фаъолияти бонкӣ бе иҷозатномае, ки аз тарафи Бонки миллии Тоҷикистон дода шудааст, ба истисноӣ ҳолатҳое, ки дар Қонуни мазкур пешбинӣ шудаанд, машғул шуда наметавонад.

2. Бонки миллии Тоҷикистон ҳуқуқ дорад бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузорӣ барҳам додани шахси ҳуқуқиро, ки бе иҷозатнома амалиёти бонкӣ иҷро мекунад, талаб намояд.

3. Талаботи Қонуни мазкур нисбат ба шахсони зерин татбиқ намегардад:

-ташкilotҳои маблағгузори хурд, ки фаъолияти онҳо тибқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи ташкilotҳои маблағгузори хурд» танзим мегардад;

-шахсоне, ки барои қарзи додашон фоиз намегиранд;

-ташкilotи тиҷоратие, ки ташкilotи қарзӣ нест, ҳуқуқ дорад бе иҷозатнома интиқоли маблағҳои пулиро бо супориши шахсони воқеӣ бе кушодани суратҳисобҳои бонкӣ (ба истисноӣ интиқолҳои почтавӣ) ҳамчун пардохт барои хизматрасониҳои алоқа, манзили истиқоматӣ ва хизматрасонии коммуналӣ дар сурати мавҷуд будани шартнома бо ташкilotи қарзӣ, иҷро намояд. Мутобиқи шартномаи басташуда ташкilotи тиҷоратӣ, ки ташкilotи қарзӣ нест ўҳдадор мешавад, аз номи худ, аммо аз ҳисоби ташкilotи қарзӣ интиқоли маблағҳои пулиро бо супориши шахсони воқеӣ бе кушодани суратҳисобҳои бонкӣ (ба истисноӣ интиқолҳои почтавӣ) ҳамчун пардохт барои хизматрасониҳои алоқа, манзили истиқоматӣ ва хизматрасонии коммуналӣ ба суратҳисоби бонкии шахсе, ки чунин хизматрасониро (корро) иҷро менамояд, анҷом диҳад.

4. Калимаҳои «ташкilotи қарзӣ», «бонк», «ташкilotи қарзии ғайрибонкӣ» ё калимаҳои аз онҳо бавучудомада дар ҳар шакле, ки набошад, наметавонад нисбат ба фаъолият ё хизматрасонӣ бе иҷозатномаи Бонки миллии Тоҷикистон истифода шаванд, ба истисноӣ чунин истифодабарие, ки мувофиқи қонун ё шартномаҳои байналмилалӣ муқаррар ё эътироф шуда бошад ё дар матне, ки калимаю ибораҳои

номбаршуда истифода шудаанд, муайян бошад, ки он фаъолияти бонкиро дар назар надорад.

5. Намояндагӣ калимаҳои «ташкилоти қарзӣ» ё калимаи «бонк»-ро дар номи худ набояд истифода барад, ба ғайр аз ҳолатҳое, ки калимаҳои «ташкилоти қарзӣ» ё калимаи «бонк» қисми ҷудонопазири номи ташкилоти қарзӣ ё бонки хориҷиеро ифода кунад, ки онҳо ба ӯ тааллуқ доранд ба шарте ки дар чунин ҳолатҳо калимаи намояндагӣ илова карда шавад.

6. Ташкилоти қарзӣ бояд инҳоро дошта бошад:

-номи расмӣ ва ихтисораи он, ки ба шакли ташкилию ҳуқуқии он ишора мекунад;

-номгӯи фаъолият, ки ба забони давлатӣ ва яке аз забонҳои хориҷӣ сабт шудааст;

-мӯҳр, бо зикри номи ташкилоти қарзӣ бо забони давлатӣ ва яке аз забонҳои хориҷӣ.

7. Бонки миллии Тоҷикистон вазифадор аст ҳангоми баррасии дархост барои гирифтани иҷозатнома истифодаи номи ташкилоти қарзиро манъ кунад, агар чунин ном аллакай дар Феҳристи сабти ташкилотҳои қарзӣ мавҷуд бошад.

Моддаи 9. Ҳуҷҷатҳое, ки барои гирифтани иҷозатнома заруранд

1. Ташкилотҳои қарзӣ пеш аз бақайдгирии давлатӣ ва гирифтани иҷозатнома бояд ба Бонки миллии Тоҷикистон дархост, ҳуҷҷатҳо ва маълумоти зеринро бо забони давлатӣ пешниҳод намуда, хулосаи пешакии Бонки миллии Тоҷикистонро гиранд:

-нусхаи тариқи нотариалӣ тасдиқшудаи ҳуҷҷатҳои таъсисӣ бо нишон додани маблағи эълоншудаи сармояи оинномавӣ;

-маълумотнома бо зикри ному насаб, шаҳрвандӣ, ҷойи доимии истиқомат, фаъолият ё касб, таҳсилот, маълумоти муфассал оид ба собиқаи кории ҳар як корманди роҳбарикунанда;

-нусхаи ҳуҷҷат дар бораи доштани таҳсилоти олии иқтисодии кормандони роҳбарикунанда;

-нусхаи ҳуҷҷат оид ба шахси аз нигоҳи касбӣ босалоҳият ва боэътимод будани ҳар як корманди роҳбарикунанда; (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

-маълумотнома бо зикри ному насаб, шаҳрвандӣ, ҷойи доимии истиқомат, фаъолият ё касби молики ҳиссаи иштироки афзалиятнок, аз

ҷумла манфиатдори ниҳоии ҳиссаи иштироки афзалиятнок, ки вазъи молиявии онҳоро тасдиқ мекунад;

-маълумотнома оид ба манбаи қонунии маблағҳои пулии ба сармоияи оинномавӣ воридшаванда;

-нусхаи ҳисоботи молиявии шахси ҳуқуқӣ - молики ҳиссаи иштироки афзалиятнок барои се соли охир бо хулосаи аудиторӣ;

-рӯйхати саҳмиядорон ва манфиатдорони ниҳоии саҳмияҳо, ки нишонии маҳалли ҷойгиршавӣ ва миқдори саҳмияҳоро дар бар мегирад;

-эълумияи хаттӣ аз ҷониби ҳар як молики ҳиссаи иштироки афзалиятнок ва корманди роҳбарикунанда оид ба надоштани доғи судӣ, муфлис набудан, надоштани маҳдудият дар фаъолияти касбӣ;

-нақшаи фаъолият бо назардошти мақсаду намудҳои фаъолият, тавсифи сохтори ташкилӣ ва низоми назорати дохилӣ, аз ҷумла, тадбирҳои дахлдор барои мубориза бар зидди қонунигардонии даромадҳои бо роҳи ҷиноят бадастомада ва маблағгузориҳои терроризм, инчунин дурнамои ҳисоботи тавозунӣ, даромаду хароҷот ва гардишҳои пулӣ барои се соли ояндаи фаъолият;

-барои ҳар як молики ҳиссаи иштироки афзалиятнок, аз ҷумла манфиатдори ниҳоии ҷунин ҳиссаи иштироки афзалиятнок, рӯйхати шахсони ҳуқуқие, ки иштироки онҳо дар сармоияшон вучуд дорад, бо нишон додани ҳисса ва маҳали ҷойгиршавии онҳо;

-маълумот оид ба маҳали ҷойгиршавии саридора ва ҳар гуна маҳалли дигари воқеъ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ё берун аз он, ки дар он ҷо фаъолияти бонкӣ амалӣ карда мешавад;

-ҳуҷҷати пардохти ҳаққи хизмати баррасии дархост;

-ҳуҷҷат дар хусуси он ки мақоми назорати бонкии кишваре, ки бонки хориҷии (асосии) ё ҷамъияти ҳолдингии ташкилоти қарзӣ дар он ҷой таъсис ёфта, фаъолият мекунад, ба анҷомдиҳии фаъолияти бонкии ташкилоти қарзӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳолифат надорад ва назорати маҷмӯии бонкии дархосткунандаро амалӣ месозад.

2. Бонки миллии Тоҷикистон метавонад вобаста ба баррасии дархост иттилооти дигари иловагиро талаб намояд.

Моддаи 10. Тартиби додани иҷозатнома

1. Бонки миллии Тоҷикистон дар муддати то се моҳ аз рӯзи қабули дархост ба ташкилоти қарзӣ дар хусуси ба талаботи Қонуни мазкур ҷавобгӯ будан ё набудани ҳуҷҷатҳои пешниҳодшуда хулосаи ҳудро медиҳад.

2. Бо мақсади таҳияи хулоса Бонки миллии Тоҷикистон ҳуҷҷатҳои пешниҳодшударо санҷида, маълумоти иловагии заруриро аз ташкилотҳои қарзӣ, мақомоти дигари давлатӣ ва мақоми назорати хориҷии дахлдор дархост менамояд.

3. Дар сурати мусбат будани хулоса Бонки миллии Тоҷикистон дар муддати як моҳ аз санаи аз қайди давлатӣ гузаштани ташкилоти қарзӣ ба вай иҷозатнома медиҳад.

4. Дар ҳолатҳои истисноӣ Бонки миллии Тоҷикистон метавонад мӯҳлати дар қисми 1 моддаи мазкур пешбинишударо ба мӯҳлати то ду моҳ тамдид намуда, дархосткунандаро дар ин хусус бо зикри сабаби чунин таъхир хабардор мекунад.

5. Дар сурати манфӣ будани хулоса Бонки миллии Тоҷикистон ба дархосткунанда дар хусуси радқунии додани иҷозатнома бо нишон додани сабабҳои радқунӣ ба таври хаттӣ ҷавоб медиҳад. Дар ин ҳолат ҳаққи хизмати баррасии дархост барои гирифтани иҷозатнома баргардонида намешавад.

6. Бонки миллии Тоҷикистон бо санадҳои меъёрии ҳуқуқии худ талаботеро, ки ҳангоми баррасии дархостҳо барои гирифтани иҷозатнома истифода мебарад, муайян ва нашр менамояд.

7. Бонки миллии Тоҷикистон дар бораи додани иҷозатнома ба ташкилоти қарзӣ бо назардошти асосҳои зерин қарор қабул мекунад:

-қонунӣ ва боэътимод будани маълумот ва ҳуҷҷатҳои пешниҳодшуда;

-қаноатбахш будани вазъи молиявӣ ва фаъолияти муассисон;

-ба талаботи шахси аз назари касбӣ босалоҳият ва боэътимод ҷавобгӯ будани моликон, шахси дорои ҳиссаи иштироки афзалиятнок ва кормандони роҳбарикунанда; (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

-ба шарту талаботи иҷозатномадиҳӣ мутобиқ будани сохтор ва ҳайати кормандон, захираҳои ҷорӣ, молиявӣ ва ташаккули сармояи ташкилоти қарзӣ барои иҷрои ӯҳдадорихо;

-мақбул будани амалиёти дар оиннома нишондодашуда;

-воқеӣ будани нақшаи фаъолият;

-тасмими ташкилоти қарзӣ дар хусуси фаъолият дар Ҷумҳурии Тоҷикистон бо суроғи доимӣ;

-амалӣ шудани дараҷаи мақбули мушоҳида ва назорат аз ҷониби мақомоти назорати хориҷӣ дар асоси маҷмӯӣ.

8. Баъд аз қабули қарор дар бораи додани иҷозатнома ташкилоти қарзӣ дар муддати як моҳ аз таърихи қабули қарори мазкур маблағи ҳадди ақалли сармояи оинномавиро ворид намуда, маблағи пардохт

барои додани иҷозатнома ро ба суратҳисобҳои дахлдор дар Бонки миллии Тоҷикистон мепардозад. Дар ҳолати аз ҷониби ташкилоти қарзӣ иҷро кардани шартҳои мазкур Бонки миллии Тоҷикистон дар муддати се рӯзи қарз ба вай иҷозатнома медиҳад.

9. Қарори Бонки миллии Тоҷикистон оид ба додани иҷозатнома дар нашрияти он интишор мегардад.

10. Ташкилотҳои қарзӣ минбаъд дар хусуси ҳама гуна тағйирот, ки ба ҳуҷҷатҳои барои гирифтани иҷозатнома пешниҳодшуда дахл доранд, Бонки миллии Тоҷикистонро хабардор мекунанд.

Моддаи 11. Филиалҳо ва воҳидҳои дигари сохтори ташкилотҳои қарзӣ (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

1. Ташкилотҳои қарзии ватанӣ барои оғози фаъолияти филиалҳои худ бояд розигии хаттии Бонки миллии Тоҷикистонро гиранд. Ташкилотҳои қарзии ватанӣ бо ин мақсад ба Бонки миллии Тоҷикистон ҳуҷҷатҳо ва маълумоти зеринро пешниҳод менамоянд:

-нусаҳои бо мӯҳр ва имзои роҳбари ташкилоти қарзӣ тасдиқгардидаи низомномаи филиал бо зикри номгуӣ амалиёти бонкии ба филиал иҷозатдодашуда; (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

-маълумоти муфассал дар бораи кормандони роҳбарикунанда мутобиқи талаботи Қонуни мазкур.

2. Масъалаи додани розигӣ барои оғози фаъолияти филиал аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон дар давоми ду моҳ баррасӣ карда мешавад.

3. Бонки миллии Тоҷикистон барои оғози фаъолияти филиал дар ҳолатҳои зерин розигӣ намедиҳад:

-ба талаботи таҳассусӣ ҷавобгӯ набудани номзадҳо ба вазифаи кормандони роҳбарикунандаи филиал;

-мувофиқ набудани бино ва таҷҳизоти филиал ба талаботи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон;

-аз ҷониби ташкилоти қарзӣ риоя нагардидани қонунҳо, санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон ва меъёрҳои мақбул. (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

4. Ташкилотҳои қарзӣ дар хусуси бастании филиалҳои худ бояд Бонки миллии Тоҷикистонро хабардор намоянд.

5. Ташкилотҳои қарзӣ ва филиалҳои онҳо метавонанд берун аз маҳалли воқеъгардидаи худ воҳидҳои дигари сохториро (марказҳои хизматрасонии бонкӣ, нуқтаҳои интиқоли пул, нуқтаи мубодилаи асъор

ва ғайра) бо тартиби муқаррарнамудаи Бонки миллии Тоҷикистон таъсис диҳанд.

6. Воҳидҳои сохтори мазкур аз номи ташкилоти қарзӣ амалиёти алоҳидаи бонкиеро иҷро мекунанд, ки номгӯи онҳо бо санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон муқаррар карда мешавад.

Моддаи 12. Таъсиси филиали бонки хориҷӣ

1. Бонки миллии Тоҷикистон метавонад ба бонки хориҷӣ барои дар Ҷумҳурии Тоҷикистон кушодани филиал бо мақсади анҷомдиҳии фаъолияти бонкӣ розигӣ диҳад.

2. Дархост барои гирифтани розигӣ аз ҷониби бонки хориҷӣ дар шакли хатгӣ бо забони давлатӣ, ҳамроҳ бо ҳуҷҷатҳои зерин ба Бонки миллии Тоҷикистон пешниҳод карда мешавад:

-қарори бонки хориҷӣ оид ба таъсиси филиал дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, ҳуҷҷатҳои бақайдгирӣ бо нишон додани маҳали ҷойгиршавии бонки хориҷӣ ва филиали навтаъсиси он;

-номгӯи амалиёти бонкие, ки бонки хориҷӣ анҷомдиҳии онҳоро ба филиал иҷозат додааст;

-маълумотнома бо зикри ному насаб, миллат, шахрвандӣ, ҷойи доимии истиқомат, фаъолият ё касб, дараҷаи маълумотнокӣ, маълумоти муфассал оид ба собиқаи корӣ барои ҳар як корманди роҳбарикунанда;

-нусхаи ҳуҷҷат дар бораи доштани таҳсилоти олии иқтисодии кормандони роҳбарикунанда;

-нусхаи ҳисоботи молиявии се соли охири бонки хориҷӣ бо хулосаи аудиторӣ;

-рӯйхати саҳмиядорон ва манфиатдорони ниҳоии саҳмияҳои бонки хориҷӣ бо нишон додани маҳалли ҷойгиршавӣ, миқдори саҳмияҳо ва нусхаи ҳуҷҷати бақайдгирии саҳмиядорон;

-эълумияи хаттии корманди роҳбарикунанда оид ба надоштани доғи судӣ, муфлис набудан, надоштани маҳдудият дар фаъолияти касбӣ;

-нақшаи фаъолият, ки мақсадҳои корӣ ва намудҳои фаъолиятро пешбинӣ кардааст, тавсифи сохтори ташкилӣ ва низоми назорати дохилӣ, аз ҷумла тадбирҳои дахлдор барои мубориза бар зидди қонунигардонии даромадҳои бо роҳи ҷиноят бадастомада ва маблағгузориҳои терроризм, инчунин дурнамои суратҳисобҳои тавозунӣ, суратҳисобҳои даромаду хароҷот ва гардишҳои пулӣ барои се соли минбаъдаи фаъолият;

-маълумотнома оид ба маҳалли ҷойгиршавии филиал;

-хуҷчати пардохти ҳаққи хизмати баррасии дархост;

-розигии хаттии мақоми назорати бонкии давлате, ки дар он бонки хориҷӣ таъсис ёфтааст, барои дар Ҷумҳурии Тоҷикистон таъсисдиҳии филиал ва анҷомдиҳии назорати бонкии маҷмӯии фаъолияти бонки хориҷӣ;

-кафолати мақоми олии идоракунии бонки хориҷӣ ҷиҳати ҷудо кардани маблағи зарурӣ барои иҷрои ӯҳдадориҳои филиал, ки аз амалиёти бонкии дар иҷозатнома пешбинишуда бармеоянд. Навъи асъор ва ҷои нигоҳдории маблағи чунин кафолат аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон муайян карда мешавад.

3. Бонки миллии Тоҷикистон метавонад дар ҳолатҳои зарурӣ номгӯи хуҷҷатҳои иловагии дар қисми 2 моддаи мазкур пешбининашударо муқаррар намояд.

Моддаи 13. Таъсиси намояндагии ташкилоти қарзӣ

1. Ташкилоти қарзӣ барои кушодани намояндагӣ вазифадор аст розигии Бонки миллии Тоҷикистонро гирад.

2. Барои кушодани намояндагӣ ташкилоти қарзӣ ба Бонки миллии Тоҷикистон хуҷҷатҳои зеринро пешниҳод менамояд:

-қарори мақоми дахлдори ташкилоти қарзӣ дар бораи кушодани намояндагӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон;

-тасдиқи хаттии мақоми назорати бонкии давлати дахлдор дар бораи он, ки ташкилоти қарзии хориҷии дархосткунанда барои иҷрои амалиёти бонкӣ иҷозатнома дорад.

3. Дархост дар бораи додани розигӣ барои кушодани намояндагӣ аз тарафи Бонки миллии Тоҷикистон дар мӯҳлати як моҳ баррасӣ карда мешавад.

Моддаи 14. Хусусияти таъсиси филиал, намояндагӣ ва бонки фаръии ташкилоти қарзӣ берун аз Ҷумҳурии Тоҷикистон

1. Ташкилоти қарзии ватанӣ бе гирифтани розигии пешакии Бонки миллии Тоҷикистон наметавонад берун аз Ҷумҳурии Тоҷикистон филиал, намояндагӣ ё бонки фаръӣ таъсис диҳад.

2. Ташкилоти қарзӣ барои гирифтани розигии пешакӣ ба Бонки миллии Тоҷикистон нусхаи қарори мақоми дахлдори худро дар бораи таъсиси филиал, намояндагӣ, бонки фаръӣ ва таъини роҳбарони онҳо пешниҳод менамояд. (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

3. Ташкилотҳои қарзӣ доир ба ҳар гуна тағйирот вобаста ба маҳалли ҷойгиршавӣ ё қатъи фаъолияти филиал, намояндагӣ ё бонки фаръии худ Бонки миллии Тоҷикистонро хабардор мекунад.

Моддаи 15. Сабти ташкилотҳои қарзӣ

1. Бонки миллии Тоҷикистон пешбурди Феҳристи ташкилотҳои қарзиро анҷом медиҳад.

2. Дар Феҳристи ташкилотҳои қарзӣ маълумоти зерин дарҷ мегардад: ном, маҳали ҷойгиршавӣ, рақами шаҳодатномаи бақайдгирии давлатии ташкилоти қарзӣ ва рақами шаҳодатномаи баҳисобгирии филиал, санаи додан ва бекор кардани онҳо, рақами иҷозатнома, санаи додан ва бозхонди он.

3. Дар Феҳристи ташкилотҳои қарзӣ маълумоти дигари иловагӣ дарҷ карда мешавад, агар онро Бонки миллии Тоҷикистон зарур шуморад.

4. Рӯйхати ташкилотҳои қарзӣ, ки ном, маҳали ҷойгиршавӣ ва намуди иҷозатномаро дар бар мегирад, аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон ҳар сол дар моҳи январ дар воситаҳои ахбори омма нашр карда мешавад. (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

5. Ҳар гуна тағйирот дар рӯйхати ташкилотҳои қарзӣ, ки дар давоми сол рух медиҳад, аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон мунтазам дар воситаҳои ахбори омма нашр карда мешавад. (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

Моддаи 16. Ҳаққи хизмат ва хирочӣ иҷозатномадихӣ

Бонки миллии Тоҷикистон барои баррасии дархости гирифтани иҷозатнома барои бонкҳо ба маблағи 50 нишондиҳанда барои ҳисобҳо ҳаққи хизмат ва барои додани иҷозатнома ба маблағи 100 нишондиҳанда барои ҳисобҳо ва барои ташкилотҳои қарзии ғайрибонкӣ ба маблағи 25 нишондиҳанда барои ҳисобҳо ҳаққи хизмат ва барои додани иҷозатнома ба маблағи 50 нишондиҳанда барои ҳисобҳо хироч меситонад.

Моддаи 17. Барҳамдихии ташкилоти қарзӣ

Ташкилоти қарзӣ тибқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи барҳамдихии ташкилотҳои қарзӣ» барҳам дода мешавад. (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

Моддаи 18. Бозхонди иҷозатнома

1. Иҷозатнома метавонад танҳо бо қарори Бонки миллии Тоҷикистон дар асоси як ё якчанд сабабҳои зерин бозхонда шавад, агар:

-ташкилоти қарзӣ дар давоми 12 моҳ аз рӯзи эътибор пайдо кардани иҷозатнома ба фаъолияти бонкӣ машғул нашуда бошад ё зиёда аз 6 моҳ фаъолияти бонкиро қатъ карда бошад;

-амалиёти аз ҷониби ташкилоти қарзӣ иҷрошаванда хавфнок ва ё беасос бошад;

-ташкилоти қарзӣ қонунҳо, санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон ё ҳар гуна шарту талаботи иҷозатномаро тавре вайрон кунад, ки ин ба устувории молиявии вай таъсири назаррас расонад;

-ташкилоти қарзӣ, бонки хориҷӣ, ҷамъияти ҳолдингии ташкилоти қарзӣ, ки бонкҳо ва ташкилотҳои қарзии ғайрибонкӣ ҷамъияти фаръии онҳо мебошанд, дар содир намудани ҷиноят, аз ҷумла қонунигардонии даромадҳои бо роҳи ҷиноят бадастомада ва маблағгузориҳои терроризм иштирок карда бошанд ё аз иҷозатнома маҳрум шуда бошанд;

-дар гузаронидани назорати бонкӣ бо сабаби пурра ё қисман ба кишвари дигар кӯчонидани ташкилоти қарзӣ монеаҳо пайдо шаванд;

-бо сабаби аъзои гурӯҳи ҷамъиятҳо будани ташкилоти қарзӣ ё бо сабаби он ки ташкилоти қарзӣ ҷамъияти фаръии бонки хориҷӣ ё ҷамъияти ҳолдингии ташкилоти қарзӣ мебошад, ки ба таври қобили қабул назорат карда намешаванд, ба гузаронидани назорати бонкӣ монеаҳо пайдо шаванд;

-мақоми хориҷии назоратии бонки хориҷӣ ё ҷамъияти ҳолдингии ташкилоти қарзӣ, ки бонкҳо ва ташкилотҳои қарзии ғайрибонкии ҷамъияти фаръии онҳо мебошанд, барои бонки хориҷӣ ё ҷамъияти ҳолдингии ташкилоти қарзӣ мудири муваққатӣ ё барҳамдиҳандаро таъин карда бошад.

2. Бонки миллии Тоҷикистон вазифадор аст дар ҳолатҳои зерин иҷозатномаро аз ташкилоти қарзӣ бозхонд намояд:

-агар муайян гардад, ки иҷозатнома дар асоси ҳуҷҷатҳои қалбакӣ ё маълумоти бардурӯғ гирифта шуда бошад;

- дар ҳолатҳои пешбининамудаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи барҳамдиҳии ташкилотҳои қарзӣ. (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

3. Қарори Бонки миллии Тоҷикистон дар бораи бозхонди иҷозатнома мутобиқи моддаи мазкур дар шакли хаттӣ бароварда шуда, асосҳоеро дар бар мегирад, ки аз рӯи онҳо қарор қабул шудааст.

4. Қарор аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон феврал дар рӯзи қабули он ба ташкилоти қарзӣ дода мешавад. Қарор дар рӯзи ба ташкилоти қарзӣ супурдани он эътибор пайдо мекунад, агар дар қарор

муддати дигари эътибор пайдо кардан муқаррар нагардида бошад, ки он аз 30 рӯз зиёд буда наметавонад.

5. Талаботи иҷро кардани ин қарор барои бонки хориҷӣ аз ҷониби филиал ё намояндагии он, ки ба вай ин қарор ирсол шудааст, иҷро карда мешавад.

6. Бозхонди иҷозатнома ба ғайр аз асосҳое, ки дар Қонуни мазкур зикр гардидаанд, манъ аст.

7. Қарор дар бораи бозхонди иҷозатнома аз тарафи Бонки миллии Тоҷикистон дар давоми як ҳафта аз рӯзи қабули он дар воситаҳои ахбори омма нашр карда мешавад. (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

БОБИ 3. САРМОЯ

Моддаи 19. Сармояи ташкилотҳои қарзӣ

1. Сармояи оинномавии ташкилотҳои қарзӣ бо пули миллии ташаккул меёбад.

2. Ҳадди ақалли сармояи оинномавӣ барои ташкилоти қарзии навтаъсис аз ҷониби Раёсати Бонки миллии Тоҷикистон бо пули миллии муқаррар мегардад.

3. Қарори Раёсати Бонки миллии Тоҷикистон дар бораи тағйир додани ҳадди ақали сармояи оинномавии ташкилоти қарзӣ пас аз 90 рӯзи интишори расмии он мавриди амал қарор дода мешавад. (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

4. Барои ташкилотҳои қарзии навтаъсис – бонкҳо ва ташкилотҳои қарзии ғайрибонкӣ ҳадди ақалли сармояи оинномавие, ки дар рӯзи ба Бонки миллии Тоҷикистон ворид шудани дархост дар бораи гирифтани иҷозатнома амал мекунад, татбиқ мегардад.

5. Сармояи танзимшавандаи ташкилоти қарзии ғайрибонкӣ, ки барои гирифтани мақоми бонк ба Бонки миллии Тоҷикистон муроҷиат намудааст, бояд аз ҳадди ақалли сармояи оинномавие, ки барои бонки навтаъсис дар рӯзи ба Бонки миллии Тоҷикистон ворид шудани дархост дар бораи гирифтани иҷозатнома амал мекунад, кам набошад.

6. Тартиби ҳисоби сармояи танзимшаванда ва қисмҳои таркибии онро Бонки миллии Тоҷикистон бо санадҳои меъёрии ҳуқуқии худ мутобиқи стандартҳои байналмилалӣ оид ба назорати бонкӣ муқаррар мекунад.

7. Ташкилоти қарзӣ наметавонад сармояи худро аз ҳисоби воситаҳои буҷети давлатӣ, фондҳои ғайрибуҷетии давлатӣ, грантҳое, ки ба Ҳукумати

Ҷумҳурии Тоҷикистон дода шудаанд (ба истиснои ташкилоти қарзии давлатӣ), воситаҳои ҷалбшуда ва қарзӣ ташкил ва пурра намояд.

8. Ташкилоти қарзӣ наметавонад даромади софи худро ҳамчун суди (дивиденди) саҳмия байни саҳмиядорони худ тақсим кунад, агар ин гуна амал боиси риоя нашудани меъёри кифоятии сармоя гардад. (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

9. Ташкилоти қарзӣ наметавонад даромади софи худро то пушонидани ҳамаи хароҷоти марбут ба таъсисёбии худ дар байни саҳмиядорон ҳамчун суди (дивиденди) саҳмия тақсим намояд.

Моддаи 20. Меъёри дороиҳои софи дохилӣ барои филиалҳои бонкҳои хориҷӣ

Бонки миллии Тоҷикистон барои филиалҳои бонкҳои хориҷии дар Ҷумҳурии Тоҷикистон фаъолияткунанда меъёри барзиёдии дороиҳо нисбат ба ўҳдадориҳои шонро дар назди резидентҳо муқаррар мекунад.

БОБИ 4. ИДОРАКУНИИ ТАШКИЛОТҲОИ ҚАРЗӢ

Моддаи 21. Мақомоти идоракунии ташкилоти қарзӣ

1. Тартиби таъсис ва фаъолияти мақомоти ташкилоти қарзӣ бо Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи ҷамъиятҳои саҳомӣ», Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи ҷамъияти дорои масъулияти маҳдуд» ва қонунҳои дигар бо назардошти муқаррароти Қонуни мазкур муайян карда мешавад.

2. Идоракунии ташкилоти қарзӣ аз ҷониби мақомоти зерин амалӣ мегардад:

-мақоми олии ташкилоти қарзӣ - маҷлиси умумии саҳмиядорон (иштирокчиён);

-мақоми идора - Шӯрои нозирон, ки аз ҷониби маҷлиси умумии саҳмиядорон (иштирокчиён) таъсис дода мешавад;

-мақоми иҷроия, ки аз ҷониби Шӯрои нозирон таъсис дода мешавад.

3. Мақомоти идоракунии ташкилоти қарзии давлатӣ ва ваколатҳои онро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон бо назардошти Қонуни мазкур муайян менамояд.

4. Шӯрои нозирон барои муайян намудани самтҳои асосии фаъолияти ташкилоти қарзӣ ва назорати татбиқи он масъул буда, идоракунии онро назорат мекунад. Шӯрои нозирони ташкилоти қарзӣ дорои ваколатҳои зерин мебошад:

- муайян намудани ҳадафҳои фаъолияти ташкилоти қарзӣ ва дурнамои он;

- муқаррар намудани стандартҳои идоракунии хавфҳо ва ҳадди ақалли меъёрҳои мақбули дохилӣ;

- ошкор намудани хавфҳои асосие, ки ташкилоти қарзӣ дучори онҳо мегардад ва муқаррар кардани ҳадди ҷоизи ин хавфҳо;

- назорати тадбирҳои, ки мақоми иҷроияи ташкилоти қарзӣ барои ошкор, андозагирӣ, мониторинг ва назорати хавфҳо меандешад;

- нигоҳдории низоми мувофиқу босамари назорати дохилӣ, инчунин мониторинги самарабахшии низоми назорати дохилии аз тарафи мақоми иҷроияи ташкилоти қарзӣ амалишаванда;

- муқаррар намудани сиёсати дохилӣ ва сармоягузорӣ, низоми назорати дохилӣ ва меъёрҳои ахлоқӣ;

- маъқул донишҷӯ ба вазифа таъин ва аз вазифа озод кардани аъзои Раёсат ва кормандони роҳбарикунандаи ташкилоти қарзӣ бо пешниҳоди раис ё раиси Раёсати ташкилоти қарзӣ, ба истиснои роҳбар ва сармуҳосибҳои филиали ташкилоти қарзӣ;

- тасдиқи сохтори ташкилӣ ва таъини роҳбари сохтори аудити дохилии (сараудитори) ташкилоти қарзӣ;

- муайян кардани шартҳо ва андозаи музди меҳнати раис, муовинони ӯ ва сараудитори ташкилоти қарзӣ;

- таъсис ва барҳамдиҳии филиалҳо ва намоёндагиҳои ташкилоти қарзӣ;

- баррасии натиҷаҳои аудит ва санҷиши дохилию берунӣ. (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

5. Ҳайати Шӯрои нозирон наметавонад камтар аз панҷ нафар бошад. Аъзои Шӯрои нозирон ба мӯҳлати 4 сол дар маҷлиси умумии саҳмиядорон интихоб мегарданд. Аъзои Шӯрои нозирон метавонанд дар давраҳои минбаъдаи мӯҳлаташон баробар аз нав интихоб шаванд.

6. Шӯрои нозирон метавонад аз ҳисоби саҳмиядорон (иштирокчиён), аз ҷумла муассисон ва мутахассисон - коршиносони даъватшудае, ки дорои таҳсилоти олӣ буда, шахсони аз нигоҳи касбӣ босалоҳият ва боэътимод мебошанд, интихоб гардад. Шӯрои нозирон аз байни аъзои худ раиси Шӯро ро интихоб мекунад. (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

7. Аъзои Шӯрои нозирон наметавонанд:

- дар ягон ташкилоти қарзии дигар, ба истиснои ҷамъияти вобаста кор кунанд;

- аъзои оилаи узви Шӯрои нозирони ташкилоти қарзӣ бошанд;

- аъзои Шӯрои нозирон ё сахмиядори (иштирокчии) дигар ташкилоти қарзӣ бошанд;

- раис ё узви Раёсати ташкилоти қарзӣ бошанд;

- хизматчии давлатӣ бошанд;

- синнашон аз сӣ кам бошад. (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

8. На камтар аз чор як ҳиссаи аъзои Шӯрои нозирон бояд дар низоми бонкӣ таҷрибаи кории зиёда аз се сол дошта бошанд.

Моддаи 22. Мақомоти иҷроияи ташкилоти қарзӣ

1. Роҳбарии бевоситаи фаъолияти ҷории ташкилоти қарзӣ аз ҷониби мақоми иҷроияи он - Раёсат (мақоми дастаҷамъии иҷроия) ё раиси ташкилоти қарзӣ (мақоми инфиродии иҷроия) ё Раёсат ва раиси ташкилоти қарзӣ амалӣ мегардад. Агар Раёсат ва раиси ташкилоти қарзӣ дар як вақт ҳамчун мақоми иҷроия таъсис дода шаванд, он гоҳ раиси ташкилоти қарзӣ вазифаи раиси Раёсати онро иҷро менамояд.

2. Мақоми иҷроияи ташкилоти қарзӣ аз ҷониби Шӯрои нозирон таъсис дода шуда, он барои иҷрои қарорҳои Шӯрои нозирон ва идоракунии амалиёти ҳаррӯзаи ташкилоти қарзӣ масъул мебошад. Ҳайати Раёсати ташкилоти қарзӣ набояд аз се нафар кам бошад.

3. Раис ва узви Раёсати ташкилоти қарзӣ наметавонанд узви Шӯрои нозирон интихоб гарданд.

4. Раёсати ташкилоти қарзӣ дорои ваколатҳои зерин мебошад:

- татбиқи самтҳои асосии фаъолияти ташкилоти қарзӣ;

- таъмини риояи меъёрҳои идоракунии корпоративӣ ва талаботи идоракунии хавфҳои ташкилоти қарзӣ;

- таъмини сатҳи зарурии низоми идоракунии ташкилоти қарзӣ, ки масъулият, ваколат ва муносибатҳои байниҳамдигарии сохторҳои дохилӣ, шахсони мансабдор ва кормандони дигари ташкилоти қарзиро муқаррар менамояд;

- ташкили низоми назорати дохилии ташкилоти қарзӣ, мониторинги мутобиқат ва самаранокии он.

5. Раиси ташкилоти қарзӣ ваколатҳои зеринро ба зимма дорад:

- аз номи ташкилоти қарзӣ бе ваколатнома баромад карда, онро дар муносибат бо мақомоти давлатӣ ва ғайридавлатӣ намояндагӣ мекунад, шартномаҳо менамояд;

- кормандони ташкилоти қарзиро ба кор қабул ва аз кор озод мекунад;

- дар ҷаласаҳои Раёсати ташкилоти қарзӣ раисӣ мекунад;

- ба қарорҳо ва протоколҳои маҷлисиҳои Раёсати ташкилоти қарзӣ имзо мегузорад;
- вазифаҳоро дар байни муовинон тақсим мекунад;
- фармону амрҳо медиҳад, ки иҷрояшон барои кормандони ташкилоти қарзӣ ҳатмӣ мебошад;
- шартҳо ва андозаи музди меҳнати кормандони ташкилоти қарзиро, ба истиснои раис, муовинони раис ва сараудитори ташкилоти қарзӣ муайян мекунад;
- барои ҷаъолияти ташкилоти қарзӣ пурра масъул мебошад;
- масъалаҳои дигари ҷаъолияти ташкилоти қарзиро, ки ба салоҳияти Раёсат, Шӯрои нозирон ва Маҷлиси умумии саҳмиядорони (иштирокдорони) ташкилоти қарзӣ тааллуқ надоранд, баррасӣ мекунад.

6. Ҳангоми аз ҷониби як шахс таъсис додани ташкилоти қарзӣ ҳамин шахс наметавонад раис ё раиси Раёсати ташкилоти қарзӣ бошад. (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

Моддаи 23. Тартиби интиҳоб ва ба вазифа таъин кардани кормандони роҳбарикунандаи ташкилоти қарзӣ

1. Кормандони роҳбарикунандаи ташкилоти қарзӣ бо розигии Бонки миллии Тоҷикистон баъди аз санҷиши таҳассусӣ гузаштани онҳо ба вазифа таъин карда мешаванд. Тартиби гузаронидани санҷиши таҳассусии номзадҳо ба вазифаи кормандони роҳбарикунандаи ташкилоти қарзӣ бо санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон муқаррар карда мешавад.

2. Аъзои Раёсати ташкилоти қарзиро Шӯрои нозирон интиҳоб намуда, раиси ташкилоти қарзӣ ва раиси Раёсати онро ба вазифа таъин ва аз вазифа озод менамояд.

3. Муовини раиси ташкилоти қарзӣ ва сармуҳосибро раиси ташкилоти қарзӣ бо ҷонибдорӣ Шӯрои нозирон ба вазифа таъин ва аз вазифа озод менамояд.

4. Роҳбар ва сармуҳосиби филиали ташкилоти қарзӣ аз ҷониби раис ё раиси Раёсати ташкилоти қарзӣ ба вазифа таъин ва аз вазифа озод карда мешаванд.

5. Кормандони роҳбарикунандаи ташкилоти қарзӣ бояд ба талаботи зерин ҷавобгӯ бошанд:

- дорои таҳсилоти олии иқтисодӣ ва собиқаи кории на камтар аз панҷсола аз рӯи ихтисос дар низоми бонкӣ, ки на камтар аз се соли онро собиқа дар вазифаҳои роҳбар ё муовини роҳбари воҳидҳои сохтории

иқтисодӣ ташкил диҳад – барои аъзои Раёсат, раис, муовини вай, сармуҳосиб;

- дорои таҳсилоти олии иқтисодӣ ва собиқаи кории на камтар аз сесола аз рӯи ихтисос дар сохторҳои иқтисодии низоми бонкӣ ё таҳсилоти дигари олий ва собиқаи кории на камтар аз даҳсола дар сохторҳои иқтисодии низоми бонкӣ - барои роҳбар ва сармуҳосиби филиал;

- шахси аз нигоҳи касбӣ босалоҳият ва боэътимод бошанд;

- оид ба қонунгузорию бонкӣ ва санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон дониши кофӣ дошта бошанд;

- корманди ташкилоти дигари қарзӣ набошанд;

- дар ҳамин ташкилоти қарзӣ пурра ва дар як вазифа кор кунанд;

- дар Ҷумҳурии Тоҷикистон зиндагӣ кунанд.

6. Ташкилоти қарзӣ ӯҳдадор аст, ки Бонки миллии Тоҷикистонро дар бораи аз вазифа озод кардани кормандони роҳбарикунанда на дертар аз се рӯзи баъди қабули қарори дахлдор хабардор намояд.

7. Корманди роҳбарикунанда, ки бинобар татбиқи чораҳои фаврии ислоҳӣ ва таъсиррасонӣ нисбат ба ташкилоти қарзӣ аз вазифа озод шудааст, ҳуқуқи ишғоли минбаъдаи вазифаи корманди роҳбарикунандаи ташкилоти қарзиро надорад.

8. Роҳбар, муовини роҳбари мақоми иҷроия ё сармуҳосиби ташкилоти қарзӣ, ки дар давраи фаъолият кардан иҷозатномаи ташкилоти қарзиашон бинобар татбиқи чораҳои фаврии ислоҳӣ ва таъсиррасонӣ нисбат ба он бозхонд шудааст, наметавонанд минбаъд вазифаҳои корманди роҳбарикунандаи ташкилоти қарзиро ишғол намоянд. (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

Моддаи 24. Кумитаи аудит ва сараудитори дохилии ташкилоти қарзӣ

1. Шӯрои нозирони ташкилоти қарзӣ бояд Кумитаи аудит таъсис диҳад.

2. Аъзои кумита ва Раиси он аз ҷониби Шӯрои нозирон ба мӯҳлати 4 сол интихоб карда мешаванд.

3. Раиси Шӯрои нозирон, Раиси ташкилоти қарзӣ ё аъзои Раёсати ташкилоти қарзӣ аъзои Кумитаи аудит буда наметавонанд.

4. Кумитаи аудит дар назди Шӯрои нозирони ташкилоти қарзӣ амал карда, дорои ваколату ӯҳдадорихоии зерин мебошад:

-баррасӣ ва тавсияи қабули нақшаи солонаи аудит, қоидаҳои ҳисобдориро назорати онҳо ва идоракунии хавфҳо дар ташкилоти қарзӣ;

-додани тавсия барои таъини аудитори берунии ташкилоти қарзӣ мутобиқи моддаи 45 Қонуни мазкур;

-баррасии ҳисоботи аудитори берунӣ оид ба ҳисоботи молиявии ташкилоти қарзӣ ва ба Шӯрои нозирон хабар додани ҳар гуна камбудихои ошкоршуда то аз ҷониби он маъқул дониستاني ҳисоботи молиявӣ;

-талаб кардани ҳисобот аз сараудитори дохилии ташкилоти қарзӣ;

-мониторинги мутобиқати фаъолияти ташкилоти қарзӣ ба қонунҳо ва санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва пешниҳоди маълумот ба Шӯрои нозирон;

-баррасии ҳисоботи ташкилоти қарзӣ, ки ба Бонки миллии Тоҷикистон пешниҳод мешавад;

-гузориш оид ба ҳар гуна масъалаҳое, ки аз ҷониби Шӯрои нозирон дар назди Кумитаи аудит гузошта шудаанд;

-баррасии амалиёт ва аҳдҳои ташкилоти қарзӣ дар заминаи нақшаҳое, ки Кумитаи аудит қабул кардааст, мутобиқи дархости Шӯрои нозирон, дархости саҳмиадорони ташкилоти қарзӣ, ки беш аз 10 фоизи саҳмияҳои овоздиҳандаро соҳибанд ё тавре ки инро оинномаи ташкилоти қарзӣ муқаррар кардааст;

-ҳар сол на камтар аз як маротиба пешниҳоди ҳисобот дар маҷлиси умумии саҳмиадорон оид ба фаъолияти худ.

5. Қарорҳои Кумитаи аудит бо аксарияти овози аъзои иштирокдошта қабул мешаванд. Ҳангоми баробар будани миқдори овозҳо, овози Раиси Кумитаи аудит ҳалкунанда мебошад.

6. Дар ташкилоти қарзӣ сохтори аудити дохилӣ амал менамояд, ки ба он сараудитори дохилӣ роҳбарӣ менамояд. (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

7. Сараудитори дохилии ташкилоти қарзӣ бояд ба талаботи қисми 5 моддаи 23 Қонуни мазкур ҷавобгӯ бошад. (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

Моддаи 25. Ифшо кардани манфиатҳои шахсӣ

1. Корманди роҳбарикунандаи ташкилоти қарзӣ ҳангоми ба вазифа интихоб ё таъин шудан ва минбаъд ҳар сол бояд бо таври хаттӣ ба Шӯрои нозирон оид ба ҳар гуна манфиатҳои шахсии молиявии бевосита ё бавоситаи худ, аъзои оила ва шахсони дигаре, ки бо ӯ хоҷагии умумӣ доранд маълумот диҳад. (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

2. Ҳангоми аз ҷониби Шӯрои нозирони ташкилоти қарзи ё мақоми дигари ваколатдори он баррасӣ гардидани масъалаи вобаста ба манфиатҳои шахсии молиявии корманди роҳбарикунанда ӯ ҳуқуқ дорад дар чунин баррасӣ иштирок намояд. (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

Моддаи 26. Тартиби хариди ҳиссаи иштироки афзалиятнок

1. Хариди ҳиссаи иштироки афзалиятнок дар ташкилоти қарзӣ бо розигии Бонки миллии Тоҷикистон сурат мегирад.

2. Ҳар гуна шахсе, ки бевосита ё бавосита, тавассути дигар шахсон ё якҷоя бо онҳо амал карда, мехоҳад ҳиссаи иштироки афзалиятнокро дар ташкилоти қарзӣ харидорӣ намояд, ба Бонки миллии Тоҷикистон дархости хаттӣ манзур менамояд.

3. Дархост дар бораи хариди ҳиссаи иштироки афзалиятнок инҳоро дар бар мегирад:

-норму насаб, шахрвандӣ, ҷои доимии истиқомат, фаъолияти корӣ ё касби ҳар як шахси талабгори моликии ҳиссаи иштироки афзалиятнок, аз ҷумла манфиатдори ниҳоии ин гуна ҳиссаи иштироки афзалиятнок;

-маълумотнома барои ҳар як молики ҳиссаи иштироки афзалиятнок, аз ҷумла манфиатдори ниҳоии ин гуна ҳиссаи иштироки афзалиятнок бо зикри ному насаб, шахрвандӣ, ҷойи доимии истиқомат, фаъолият ё касби молики ҳиссаи иштироки афзалиятнок, аз ҷумла манфиатдори ниҳоии ҳиссаи иштироки афзалиятнок, ки вазъи молиявии онҳоро тасдиқ мекунад;

-дар ҳолате ки агар шахси талабгори моликии ҳиссаи иштироки афзалиятнок, аз ҷумла манфиатдори ниҳоии ин гуна ҳиссаи иштироки афзалиятнок шахси ҳуқуқӣ бошад, нусхаи ҳисоботи тавозунӣ ва ҳисоботи ғоида ва зиёни солонаи соли охир, ки аз аудит гузаштааст;

-номгӯ ва маҳали ҷойгиршавии ҳар намуди фаъолияте, ки дар он ҳар як шахси талабгори моликии ҳиссаи иштироки афзалиятнок, аз ҷумла манфиатдори ниҳоии ин гуна ҳиссаи иштироки афзалиятнок соҳиби ҳисса мебошад, бо нишон додани андозаи ҳисса;

-шартҳои харидани ҳиссаи иштироки афзалиятнок;

-манбаи қонунии маблағҳои пулие, ки барои харидорӣ истифода мешаванд;

-ҳар гуна нақша ё пешниҳод оид ба тағйироти қуллӣ дар фаъолият, сохтори корпоративӣ ё идоракунии ташкилоти қарзӣ;

- хулосаи пешакии хаттии ташкилоти қарзӣ; (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

-дигар маълумоте, ки Бонки миллии Тоҷикистон метавонад талаб кунад.

4. Бонки миллии Тоҷикистон оқибатҳои таъсири ивазшавии моликро ба устувории ташкилоти қарзӣ ва ба талаботи муқарраршуда мувофиқ будани талабгорони моликии ҳиссаи иштироки афзалиятнок, аз ҷумла

манфиатдори ниҳоии ин гуна ҳиссаи иштироки афзалиятнокро муайян намуда, дар давоми 60 рӯз аз рӯзи гирифтани дархост ба дархосткунанда ё дархосткунандагон ба таври хаттӣ дар бораи розигӣ ё радкунии дархост ҷавоб медиҳад. Ҳангоми радкунии асоси он бояд нишон дода шавад.

5. Агар Бонки миллии Тоҷикистон дар бораи қарори худ дар мӯҳлати зикршуда хабар надиҳад, пас ин маънои додани розигӣ барои хариду фурӯши ҳиссаи иштироки афзалиятнокро дорад. Бонки миллии Тоҷикистон ҳуқуқ дорад ҳангоми баъдан ошкор кардани ғайриқаноатбахш будани вазъи молиявӣ ва обрӯю эътибори моликони бекор кардани ин аҳдро талаб намояд.

6. Бонки миллии Тоҷикистон дар ҳолате дархостро маъқул намешуморад, агар вазъи молиявӣ, манбаи маблағҳо, боэътимодии ҳар як шахси харидори бевосита ё бавоситаи ҳиссаи иштироки афзалиятнок, аз ҷумла манфиатдори ниҳоии ин гуна ҳиссаи иштироки афзалиятнок аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон ғайриқаноатбахш доништа шаванд ё агар ин харидорӣ рақобатро то андозае маҳдуд карда, устувории молиявии ташкилоти қарзӣ ё манфиатҳои амонатгузoronу пасандоздорон ва қарздохонро зеро хатар гузорад. (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

7. Ҳар гуна шахсе, ки бевосита ё бавосита, тавассути дигар шахсон ё якҷоя бо онҳо амал карда, меҳаҳад ҳиссаи иштироки афзалиятнокро дар ташкилоти қарзӣ то ба 10, 20, 33, 50 ё 75 фоизи сармоя ё мутаносибан ба ҳамин ҳиссаи саҳмияҳои овоздиҳандаи ташкилоти қарзӣ ё аз он зиёд намояд, бояд на кам аз 30 рӯз пеш Бонки миллии Тоҷикистонро бо таври хаттӣ огоҳ намояд.

8. Ташкилоти қарзие, ки аз пешниҳоди хариди ҳиссаи иштироки афзалиятнок ё пешниҳоди зиёд кардани ҳиссаи мавҷудаи он хабардор мешавад, дар ин хусус фавран ба Бонки миллии Тоҷикистон огоҳиномаи хаттӣ мефиристад.

9. Ташкилоти қарзӣ дар ҳолати хабардор шуданаш аз он, ки моликони вай аз ҷумла моликони ҳиссаи иштироки афзалиятнок минбаъд шахсони аз нигоҳи касбӣ босалоҳият ва боэътимод нестанд, дар ин хусус фавран Бонки миллии Тоҷикистонро дар шакли хаттӣ огоҳ мекунад. (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

Моддаи 27. Азнавташкилдихии ташкилотҳои қарзӣ

1. Азнавташкилдихии (муттаҳидшавӣ, ҳамроҳшавӣ, тақсимшавӣ, ҷудошавӣ, табдилдихӣ) ташкилоти қарзӣ танҳо бо розигии пешакии Бонки миллии Тоҷикистон сурат мегирад.

2. Ташкилоти қарзӣ қабл аз азнавташкилдихӣ дар мӯҳлати на камтар аз 30 рӯз пеш дар ин бора ба Бонки миллии Тоҷикистон дархости пешакӣ фиристода, маълумоти заруриро ирсол мекунад.

3. Бонки миллии Тоҷикистон ба захираҳои молиявӣ, идоракунии ва дурнамои фаъолияти ташкилотҳои қарзии амалкунанда ва нафтаъсис баҳо дода, то ба шарту талаботи иҷозатномадихӣ ҷавобгӯ нагардидани ташкилоти қарзии нафтаъсис ба дархости онҳо розигӣ намедихад. Бонки миллии Тоҷикистон ба амали дар қисми 1 моддаи мазкур пешбинишуда, дар ҳолати риоя нашудани талаботҳои қонунгузори зиддиинҳисорӣ низ розигӣ намедихад.

БОБИ 5. ТАНЗИМИ ФАЪОЛИЯТИ ТАШКИЛОТҲОИ ҚАРЗӢ

Моддаи 28. Қоидаҳои асосии фаъолияти ташкилотҳои қарзӣ

1. Ташкилотҳои қарзӣ фаъолияти худро устуворона ва оқилона, мутобиқи талаботи Қонуни мазкур, меъёрҳои байналмилалӣ идоракунии корпоративӣ, санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва иҷозатномаҳои Бонки миллии Тоҷикистон амалӣ менамоянд.

2. Ташкилотҳои қарзӣ бояд:

- кифоятии сармоя ва пардохтпазирро нигоҳ доранд;
- ҳангоми пастшавии арзиши дороиҳо фонди ҷуброни талафоти имконпазирро тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон ташкил намоянд; (Қонун №782 аз 26.12.11с.)
- ҳисобдорӣ мувофиқ ва дигар баҳисобгирӣ ба роҳ монанд;
- назорати мукамал ва самаранокро аз рӯи хавфҳо амалӣ намоянд;
- барои иҷрои саривақтии ӯҳдадорӣҳо ва ҷуброни зиён захираи кофӣ дошта бошанд; (Қонун №782 аз 26.12.11с.)
- бо мақсади кам кардани хавфҳо тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон низоми худӣ идоракунии хавфҳо ва назорати дохилро ташкил намоянд; (Қонун №782 аз 26.12.11с.)
- дороиҳои худро вобаста аз хавфи зиён мураттаб созанд.

3. Ташкилотҳои қарзӣ набояд сохторҳои гурӯҳиеро, ки ба амалӣ кардани назорати босамар монеъ мегарданд, ташкил кунанд. Бонки миллии Тоҷикистон қоидаҳоро барои ҷамъияти вобастаи ташкилоти

қарзӣ, аз ҷумла талабот ба аҳдҳои байни ташкилоти қарзӣ ва ҳар гуна ҷамъиятҳои вобастаи онро, ки ҳангоми таҳия ва ҷамъбасти ҳисоботи молиявии маҷмӯӣ ба ҳисоб гирифта намешаванд, муқаррар мекунад.

4. Бонки миллии Тоҷикистон талаботеро, ки мутобиқи меъёрҳои боби мазкур барои ташкилотҳои қарзии ватанӣ муқаррар шудаанд, нисбат ба филиалҳои бонкҳои хориҷӣ низ татбиқ менамояд.

5. Агар ба раиси ташкилоти қарзӣ маълум гардад, ки меъёри кифоятии сармояи ташкилоти қарзӣ аз андозаи муқаррарнамудаи Бонки миллии Тоҷикистон кам гардидааст, ӯ бояд дар ин хусус дар шакли хаттӣ февран ба Бонки миллии Тоҷикистон хабар диҳад. (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

Моддаи 29. Меъёрҳои мақбул

1. Аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон барои ташкилотҳои қарзӣ меъёрҳои мақбули зерин муқаррар карда мешаванд:

-ҳадди ақалли сармояи оинномавӣ барои бонкҳо ва ташкилотҳои қарзии ғайрибонкии навтаъсис;

-андозаи ниҳоии қисми ғайрипулии сармояи оинномавӣ;

-андозаи ниҳоии хавф барои як қарзгир ё гурӯҳи қарзгирони ба ҳам алоқаманд;

-меъёри кифоятии сармоя;

-меъёри пардохтпазирии ҷорӣ;

-меъёри хавфҳои асбӯрӣ, фоизӣ ва ғайра;

-меъёри истифодаи маблағҳои худии бонкҳо ва ташкилотҳои қарзии ғайрибонкӣ барои харидани саҳмияҳои (ҳиссаҳои) шахсони ҳуқуқӣ;

-андозаи ниҳоии қарзҳо, кафолатҳо ва замонатҳое, ки бонкҳо ва ташкилотҳои қарзии ғайрибонкӣ ба саҳмиядорони (иштирокчиёни) худ додаанд.

2. Бонки миллии Тоҷикистон тибқи стандартҳои байналмилалӣ ва амалияи пешқадам ва мутобиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии худ меъёрҳои мақбул ва тартиби ҳисоби онҳоро барои ташкилотҳои қарзӣ муқаррар намуда, ҳангоми амалӣ намудани назорат онҳоро истифода мекунад.

3. Бонки миллии Тоҷикистон талаботи мутобиқи меъёрҳои боби мазкур муайяншударо, ки нисбат ба ташкилотҳои қарзӣ ва бонкҳои фаръии онҳо дар заминаи назорати ҳамачонибаи маҷмӯӣ татбиқ мегарданд, муқаррар мекунад.

4. Бонки миллии Тоҷикистон метавонад меъёрҳои мақбули дигарро, ки дар амалияи байналмилалӣ танзими фаъолияти бонкӣ истифода мешаванд, муқаррар намояд.

5. Бонки миллии Тоҷикистон метавонад нисбат ба меъёри фоизӣ, мӯҳлати пардохт ва дигар шартҳои қарздиҳӣ ва ҷалби маблағҳо (аз ҷумла, амонат ва пасандоз) ё ўҳдадориҳои ғайритавозунӣ низ талабот муқаррар намояд. (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

6. Бонки миллии Тоҷикистон метавонад меъёрҳои тафриқашудаи идоракунии хавфҳо ва тартиби ҳисобкунии онҳоро аз рӯи намудҳои ташкилотҳои қарзӣ муқаррар намояд.

7. Қарори Бонки миллии Тоҷикистон дар бораи тағйир додани меъёрҳо ва тартиби ҳисобкунии онҳо на пештар аз се моҳи баъди қабули он эътибор пайдо мекунад.

8. Ташкилоти қарзӣ сиёсати дохилии худро бо риояи ҳадди ақал ва ниҳоии хавфҳо, қоидаҳои идоракунии хавфҳо, сиёсати сармоягузорӣ ва қарздиҳӣ, инчунин дигар меъёрҳои мақбули танзими сармоя, дороиҳо, суратҳисобҳои ғайритавозунӣ ва захираҳо пеш мебарад.

9. Ташкилоти қарзӣ сиёсати дохилии идоракунии меъёрҳои мақбулро дар самтҳои зерин таҳия ва амалӣ менамояд:

-дориҳои пардохтпазир нисбат ба дориҳои умумӣ ё ўҳдадориҳо ва ё тағйирёбии онҳо (аз ҷумла, кафолатҳо ва гарави гирифташуда), ба шарте ки ташкилоти қарзӣ ҳуқуқи дар Бонки миллии Тоҷикистон нигоҳдорию қисме аз дориҳои пардохтпазири худро дошта бошад;

-ҳадди ниҳоии қарзҳо ва сармоягузориҳо ё қисме аз онҳо;

-тасниф ва баҳогузорию дориҳо, ташкили захира ва фонди талафоти имконпазири дориҳо дар заминаи чунин тасниф ва баҳодиҳӣ, инчунин муқаррар кардани мӯҳлате, ки бо мурури он даромад аз фоизи қарзҳои пардохтнашаванда наметавонад ҳамчун даромад ҳисобида шавад, ба истиснои даромад бо пули нақд;

-шартҳои қабули амонат, пасандоз ва додани қарз, аз ҷумла мӯҳлат ва фоизи онҳо;

-мамнуиятҳо, маҳдудиятҳо ё шартҳои дигари вобаста ба:

а) навъи қарзҳо, сармоягузориҳо ва ўҳдадориҳо, мутобиқати дориҳо ва ўҳдадориҳо аз рӯи мӯҳлат ва фоизи онҳо, инчунин дориҳо ва ўҳдадориҳои шартӣ;

б) мавқеи кушода:

-бо асъори хориҷӣ, металлу сангҳои қиматбаҳо;

-саҳмияҳо ва дигар қоғазҳои қиматноки интиқолшаванда;

-қарордодҳои форвардӣ, созишномаи своп, фьючерс, опсион ва дигар ҳосилаҳои ба асбор, саҳмияҳо, вомбаргҳо, металл сангҳои қиматбаҳо ё қурбу меъёрҳои фоизӣ дахлдошта, ки хавфи онҳо суғурта нашуда, аз меъёрҳои муқарраршуда зиёд мебошад.

Моддаи 30. Хавфҳои қарзи калон

1. Ташкилоти қарзӣ ба шахси воқеӣ ва ҳуқуқӣ дар ҳолатҳои зерин қарз намедихад, агар:

-маблағи умумии бақияи қарзҳои асосии ташкилоти қарзӣ ба ин шахс аз бист фоизи сармояи танзимшавандаи ташкилоти қарзӣ зиёд бошад; (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

-маблағи умумии бақияи қарзҳои асосии калони ташкилоти қарзӣ аз андозаи секаратаи маблағи сармояи танзимшавандаи ташкилоти қарзӣ зиёд бошад.

2. Муқаррароти қисми 1 моддаи мазкур нисбат ба аҳдҳои зерин татбиқ намегардад: (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

-аҳдҳои бо Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва ё таҳти кафолати он басташуда;

-аҳдҳои байни ташкилотҳои қарзӣ, ки мӯҳлати пардохташон як сол ё камтар аз он мебошад.

3. Бо мақсади татбиқи моддаи мазкур муқаррар карда мешавад, ки шахси дар ин модда зикршуда шахсест, ки бо шахси дигар бевосита ё бавосита тавре вобаста аст, ки устувории молиявии яке аз онҳо метавонад ба устувории молиявии дигарӣ ё дигарҳо таъсир расонад, ё ҳамон омилҳо метавонанд ба устувории молиявии якчанд нафар ё ҳамаи онҳо таъсир расонанд ё вобаста аз муносибатҳои онҳо шахси дигар воқеан барои баргардонидани қарз дар назди ташкилоти қарзӣ ҷавобгар бошад.

Моддаи 31. Қарз ба шахси вобаста

1. Ташкилоти қарзӣ наметавонад ба шахси вобаста қарз диҳад, агар:

-қарз ва шартҳои он аз ҷониби Шӯрои нозирон ё дар ҳолати филиали бонки хориҷӣ будан, аз тарафи роҳбари он маъқул дониста нашавад;

-фоизи қарз аз меъёри фоизи бозории барои чунин қарзҳо амалкунанда пасттар бошад;

-қарзи ба корманди роҳбарикунандаи ташкилоти қарзӣ додашуда, аз ҷумла ҳар гуна қарзи аз тарафи як ё якчанд бонки фаръии ташкилоти қарзӣ додашуда аз сӣ фоизи даромади солонаи ин шахс зиёд бошад;

- мӯҳлати қарз, барасмиятдарории он ва сифати гарав аз қарзҳои мавҷуда моҳиятан фарқ дошта бошад; (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

-маблағи умумии ҳамаи қарзҳои ба шахсони вобаста додашуда аз даҳ фоизи сармояи танзимшавандаи ташкилоти қарзӣ зиёд бошад.

2. Ташкилоти қарзӣ дар хусуси ҳар як қарзе, ки ба шахси вобаста дода мешавад, фавран ба Кумитаи аудити худ хабар медиҳад. Агар ташкилоти қарзӣ қарзро ба шахси вобаста бо риоя накардани шартҳои қисми 1 моддаи мазкур диҳад, он гоҳ чунин қарз бояд фавран баргардонид шавад. Аъзои Шӯрои назорат ё роҳбари филиали бонки хориҷӣ вобаста аз вазъи ҳолати мавҷуда барои пардохти қарзи асосӣ, фоиз ва дигар хароҷот оид ба ҳар як қарзе, ки бо огоҳӣ ва розигии онҳо бо риоя накардани талаботи қисми 1 моддаи мазкур дода шудааст, масъулияти шахсӣ ва муштаракро ба зимма доранд.

Моддаи 32. Хавфи асъорӣ

Бонки миллии Тоҷикистон бо санадҳои меъёрии ҳуқуқии худ меъёрҳои ҳадди ниҳоии мавқеи кушодаи асъорӣ ва тартиби ҳисоби онҳоро барои ташкилотҳои қарзие, ки дорои ҳуқуқи гузаронидани амалиёти бонкӣ бо асъори хориҷиро доранд, муқаррар менамояд.

Моддаи 33. Маҳдудияти сармоягузорӣ

1.Ташкилоти қарзӣ бе розигии хаттии Бонки миллии Тоҷикистон наметавонад сармоягузорию бо роҳи хариди саҳмияҳо, вомбаргҳои ба сармоя алоқаманд ва ҳар гуна қоғазҳои қиматноки дигар ба андозаи зиёда аз даҳ фоизи сармояи танзимшавандаи онҳо анҷом диҳад. Дар ҳолатҳое ки чунин сармоягузорӣ зиёда аз даҳ фоизи сармояи танзимшавандаро ташкил диҳад, ташкилоти қарзӣ ӯҳдадор аст ҳангоми зарар надидан дар муддати кӯтоҳ (на дертар аз як моҳ) ва дар ҳар сурат дар мӯҳлати на дертар аз ду соли баъди харидории чунин қоғазҳои қиматнок онҳоро фурӯшад.

2. Мӯҳлати мазкур бо дархости ташкилоти қарзӣ аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон метавонад боз то як сол тамдид карда шавад.

3. Ба ташкилоти қарзӣ молик шудан ба саҳмияҳои дигар ташкилоти қарзӣ бе гирифтани розигии пешакии хаттии Бонки миллии Тоҷикистон манъ аст, ба истиснои саҳмияҳои, ки ташкилоти қарзӣ дар натиҷаи анҷом додани амалиёти бонкӣ соҳиб шудааст. Дар ин ҳолат агар Бонки миллии Тоҷикистон ба ташкилоти қарзӣ барои нигоҳдории саҳмияҳои мазкур розигӣ надихад, ташкилоти қарзӣ саҳмияҳоро ҳангоми зарар надидан дар

муддати кӯтоҳ (на дертар аз як моҳ) ва дар ҳар сурат, дар мӯҳлати на дертар аз ду соли баъди ба даст оварданашон мефурӯшад.

4. Ташкилоти қарзӣ ҳуқуқ надорад соҳиби молу мулки ғайриманқул гардад, ба истиснои молу мулки ғайриманқуле, ки барои таъмини фаъолияти худ ва эҳтиёҷоти иҷтимоии кормандон, аз ҷумла таъмини онҳо бо манзил зарур аст. (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

5. Ташкилоти қарзӣ ўҳдадор аст ҳар гуна молу мулки ғайриманқулро, ки дар рафти гузаронидани амалиёти бонкӣ ба моликияташ гузаштааст, ҳангоми зарар надидан дар муддати кӯтоҳ (на дертар аз се моҳ) ва дар ҳар сурат, дар мӯҳлати на дертар аз ду соли баъди ба даст оварданаҳ фурӯшад. (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

6. Ташкилоти қарзӣ ҳар гуна қисми зиёдагии молу мулки ғайриманқулро ба иҷора дода метавонад, ба шарте ки он ба фаъолияти ташкилоти қарзӣ ҳалал нарасонад. (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

7. Ба ташкилоти қарзӣ харидани саҳмияҳои ҷамъияти хориҷӣ (ғайррезидент) бе розигии хаттии Бонки миллии Тоҷикистон манъ аст, ба ғайр аз ҳолатҳое ки ташкилоти қарзӣ онҳоро дар натиҷаи анҷом додани амалиёти бонкӣ соҳиб шуда бошад.

Моддаи 34. Речаи кории ташкилоти қарзӣ

1. Ташкилотҳои қарзӣ дар давоми соатҳои кории аз тарафи Бонки миллии Тоҷикистон муқарраршуда ба муштариён хизмат мерасонанд.

2. Дар ҳолатҳои зарурӣ бо мақсади таъмини суботи низоми бонкӣ ва ҳифзи манфиатҳои муштариён Бонки миллии Тоҷикистон метавонад ба ташкилотҳои қарзӣ дар хусуси боз доштани кор ва қатъи амалиёт супориш диҳад. Дар ин ҳолат ташкилотҳои қарзӣ танҳо бо иҷозати Бонки миллии Тоҷикистон аз нав ба кор шурӯъ карда метавонанд.

Моддаи 35. Аҳд ва амалиёти шубҳанок

1. Ташкилоти қарзӣ ўҳдадор аст дар бораи иҷрои ҳама гуна аҳд ва амалиёти шубҳаноки муштариёни худ (кӯшиши анҷом додани аҳд ва амалиёти шубҳанок) фавран ба мақоми ваколатдори муқовимат ба қонунигардонии (расмиқунонии) даромадҳои бо роҳи ҷиноят бадастоварда ва маблағгузори терроризм бо тартиби муқарраршуда хабар диҳад.

2. Аз ҷониби ташкилоти қарзӣ тибқи қисми 1 моддаи мазкур ифшо намудани маълумот риоя нашудани талаботи сирри бонкӣ ҳисоб наёфта,

ташкилоти қарзӣ барои амали мазкур ҷавобгар намебошад. (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

Моддаи 36. Маҳдудияти амалиёт бо саҳмияҳо (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

1. Ташкилоти қарзӣ наметавонад таҳти гарави саҳмияҳои худ ягон ҳел қарз, пешпардохт, кафолатнома ё қоғазӣ қиматноки дигар диҳад ё дигар ўҳдадорихоро ба зимма гирад. (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

2. Ташкилоти қарзӣ метавонад саҳмияҳои худро мутобиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон харидорӣ намояд.

Моддаи 37. Суратҳисобҳои ғайрифаъл

1. Суратҳисоби бонкие, ки соҳибаш дар давоми даҳ соли охир ба он ягон ҳел таваҷҷӯҳ зоҳир накардааст, ба истиснои суратҳисобҳои пасандозии шахсони воқеӣ, суратҳисоби ғайрифаъл доништа шуда, маблағи он бо риояи қоидаҳои дар моддаи мазкур пешбинишуда нигоҳ дошта мешавад. (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

2. Ташкилоти қарзӣ дар рӯзи аввали кории соли ояндаи тақвимӣ ба соҳиби суратҳисоби ғайрифаъл ба нишони охирини маълумбудаи вай тавассути почта огоҳинома ирсол намуда, ҳамзамон дар на камтар аз ду рӯзномаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ба номи соҳиби суратҳисоби ғайрифаъл эълон медиҳад. Агар соҳиби суратҳисоби ғайрифаъл дар давоми як моҳи баъди ирсоли огоҳинома ва нашри эълон аз худ дарак надихад, ташкилоти қарзӣ суратҳисоби ғайрифаълро баста, маблағи онро барои нигоҳдории минбаъда ба суратҳисоби махсуси дар Бонки миллии Тоҷикистон кушодашуда интиқол медиҳад.

3. Бонки миллии Тоҷикистон маблағҳои суратҳисоби махсусро ба қоғазҳои қиматноки давлатӣ ва дар ҳолати набудани онҳо ба дигар қоғазҳои қиматнок сармоягузорӣ мекунад. Дар давоми 20 соли дигар ҳар як шахс, бо далели тасдиқкунандаи соҳибият ба ин маблағҳо, метавонад ба Бонки миллии Тоҷикистон барои гирифтани онҳо муроҷиат намояд. Баъди ба охир расидани давраи мазкур Бонки миллии Тоҷикистон маблағи дархостнашудаи чунин суратҳисобро ба Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон барои ба амонат нигоҳ доштан дар Ҳазинадории давлатӣ мегузаронад.

Моддаи 38. Нигоҳдории ҳуҷҷатҳо ва сабтҳо

1. Ташкилотҳои қарзӣ ҳуҷҷатҳо ва сабтҳои зеринро аз рӯи ҳар як аҳд ба мӯҳлати на кам аз панҷ сол нигоҳ медоранд:

-маълумоти мушаххасшуда оид ба муштарӣ;

-дархост ва ҳамаи ҳуҷҷатҳо оид ба аҳдҳо (аз ҷумла, созишномаҳои қарз ва кафолатҳои таъминшуда) ва қарорҳои ташкилоти қарзӣ дар бораи маъқул донишони онҳо;

-сабти аҳдҳо бо шарикон (аз ҷумла, кредитор, дебитор ва кафилон) ва ҳар гуна гувоҳиномаҳои дигари ҳуҷҷатӣ, ки барои маъқул донишони ин аҳдҳо асос шудааст;

-кушодани суратҳисобҳои бонкии онҳо;

-дигар ҳуҷҷатҳое, ки Бонки миллии Тоҷикистон бо санадҳои меъёрии ҳуқуқии худ муқаррар кардааст.

2. Сабтҳо дар шакли хаттӣ анҷом дода мешаванд. Ташкилоти қарзӣ бояд сабтҳо, китобҳои ҳисобдорӣ, ҳисобот, ҳуҷҷатҳо, муросилот (мактубҳо), интиқолҳои телеграфӣ, огоҳиномаҳо ва дигар ҳуҷҷатҳои ба ғайри молиявии вай дахлдоштаро дар шакли мухтасар (микрофилм, шаклҳои гуногуни электронӣ ва ғайра) ба ҷои нусхаи асл ба мӯҳлати муқарраркардаи қонун тавре нигоҳ дорад, ки низомии мувофиқ ва қоидаҳои пурра барқарорсозии маълумот дар ҳамаҷой вучуд дошта бошанд. Ин гуна нусхаҳои мухтасар баробари нусхаи асл эътибор доранд.

3. Бонки миллии Тоҷикистон метавонад оид ба низомии нигоҳдории ҳуҷҷатҳо санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ қабул намояд.

Моддаи 39. Низомии пардохт

1. Ташкилотҳои қарзӣ метавонанд бо мувофиқаи Бонки миллии Тоҷикистон низомии муштаракӣ клирингро барои интиқоли маблағ, дигар воситаҳои пардохт ва ҳисоббаробаркуниҳо таъсис диҳанд.

2. Бонки миллии Тоҷикистон бо санадҳои меъёрии ҳуқуқии худ қоидаву усулҳои идоракунии низомии мазкур, аз ҷумла шаклҳои ҳисоббаробаркуниро муқаррар мекунад.

3. Ташкилотҳои қарзӣ дар сурати набудани низомии муштаракӣ клиринг ҳисоббаробаркунии байнибонкиро бо мувофиқаи тарафҳо ё мутобиқи амалияи байналмилалӣ анҷом медиҳанд.

БОБИ 6. ҲИСОБДОРӢ ВА ҲИСОБОТИ МОЛИЯВӢ

Моддаи 40. Соли молиявӣ

Соли молиявии ташкилотҳои қарзӣ 1 январ оғоз ёфта, 31 декабр ба охир мерасад. Барои филиали бонки хориҷӣ соли молиявӣ метавонад дигар бошад.

Моддаи 41. Пешниҳоди ҳисобот

1. Бо мақсади танзим ва назорати фаъолияти ташкилотҳои қарзӣ Бонки миллии Тоҷикистон бо санадҳои меъёрии ҳуқуқии худ қоидаҳои ҳисобдорӣ, феҳрист, шаклҳо, тартиби таҳия ва мӯҳлати пешниҳоди ҳисоботи молиявиро муқаррар менамояд.

2. Ташкилотҳои қарзӣ ўҳдадоранд ба Бонки миллии Тоҷикистон дар баробари ҳисоботи молиявӣ, инчунин маълумоти зеринро пешниҳод намоянд:

-оид ба дороиҳо ва ўҳдадориҳо;

-оид ба риояи меъёрҳои мақбул;

-оид ба суратҳисобҳо ва нишондиҳандаҳои молиявӣ;

-ҳисоботи оморӣ дар алоҳидагӣ ва дар шакли маҷмӯӣ;

-дигар иттилооти зарурӣ, ки Бонки миллии Тоҷикистон талаб мекунад.

3. Бонки миллии Тоҷикистон метавонад ҳангоми зарурат аз ҳар як бонки фаръӣ ё ҷамъияти вобастаи ташкилоти қарзӣ барои амалӣ намудани назорати маҷмӯӣ ҳисобот талаб кунад.

Моддаи 42. Асосҳои ҳисобдорӣ ва таҳияи ҳисоботи молиявӣ

1. Ташкилоти қарзӣ бояд қоидаҳо ва низоми ҳисобдорӣ, аз ҷумла баҳисобгирии ҳаррӯзаи даромаду хароҷотро риоя намояд. (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

2. Ташкилоти қарзӣ ҳисоботи молиявии худро, ки аз тавозун, ҳисобот дар бораи фоидуаи зиён, ҳисобот дар бораи ҳаракати маблағҳои пулӣ ва ҳисобот дар бораи тағйирот дар сармоя иборат мебошад, мутобиқи Стандартҳои байналмилалӣ ҳисоботи молиявӣ ва талаботи иловагии Бонки миллии Тоҷикистон омода мекунад.

3. Ҳисоботи молиявӣ вазъи воқеии молиявии ташкилоти қарзӣ ва филиалҳои онро инъикос намуда, маълумот дар бораи низоми идоракунии дохилии ташкилоти қарзӣ, аз ҷумла ҳисоботи Шӯрои нозирони ташкилоти қарзиро низ дар бар мегирад.

Моддаи 43. Ҳисоботи молиявии солона

1. Ташкилоти қарзӣ ҳисоботи молиявии солона ва дар сурати доштани як ё якчанд бонки фаръӣ ҳисоботи молиявии маҷмӯии солонаро омода мекунад.

2. Бонки миллии Тоҷикистон метавонад дигар ҷамъиятҳои вобастаи ташкилоти қарзӣ, аз ҷумла ҷамъияти назораткунандаи он ва ягон ҷамъияти дигари аз тарафи ҷамъияти назораткунандаи ташкилоти қарзӣ назоратшавандаро муайян кунад, ки ташкилоти қарзӣ бояд оид ба онҳо ҳисоботи молиявии маҷмӯии солона пешниҳод намояд.

3. Филиалҳои бонки хориҷӣ маълумот оид ба суратҳисобҳо ва ҳисоботи молиявӣ доир ба амалиёти солонаи худро омода намуда, бевосита ба Бонки миллии Тоҷикистон пешниҳод менамоянд.

4. Нусхаи ҳисоботи молиявии солона, аз ҷумла ҳисоботи молиявии маҷмӯии солонаи ташкилоти қарзӣ, ки аз аудит гузаштааст, на дертар аз чор моҳи баъди анҷоми соли молиявӣ ба Бонки миллии Тоҷикистон пешниҳод карда мешавад.

5. Бонки хориҷие, ки дар Ҷумҳурии Тоҷикистон як ё якчанд филиал дорад, нусхаи ҳисоботи молиявии маҷмӯии солонаи худро, ки аз аудит гузаштааст, дар мӯҳлати на дертар аз шаш моҳи баъди анҷоми соли молиявии он ба Бонки миллии Тоҷикистон пешниҳод мекунад.

Моддаи 44. Нашри ҳисоботи молиявии солона

1. Ташкилоти қарзӣ ҳисоботи молиявии солонаи худ, аз ҷумла ҳисоботи молиявии маҷмӯии солонаро, ки аз аудит гузаштааст, дар мӯҳлати на дертар аз як моҳ баъди гирифтани хулосаи аудиторӣ дар на камтар аз ду рӯзномаи ҷумҳуриявӣ нашр менамояд.

2. Ташкилоти қарзӣ дар дастгоҳи марказӣ ва филиалҳои худ нусхаи ҳисоботи молиявии солонаи худро, ки аз аудит гузаштааст ва рӯйхати аъзои Шӯрои нозирони хешро дар ҷойи ба муштариён намоён ба намоиш мегузорад.

БОБИ 7. АУДИТ

Моддаи 45. Аудит

1. Бонки миллии Тоҷикистон рӯйхати ташкилотҳои аудиториро, ки дорои иҷозатномаи дахлдор, тахассус ва таҷрибаи кофӣ аудити

ташкилоти қарзӣ буда, аудити ташкилотҳои қарзиро дар Ҷумҳурии Тоҷикистон гузаронида метавонанд, муайян ва нашр мекунад.

2. Ташкилоти қарзӣ танҳо аз рӯи ҳамин рӯйхат ташкилоти аудиториро барои гузаронидани аудит таъин менамояд.

3. Муқаррароти Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи иҷозатномадиҳӣ ба баъзе намудҳои фаъолият» нисбат ба ташкилотҳои аудиториҳои хориҷие, ки ба рӯйхати Бонки миллии Тоҷикистон дохил карда шудаанд, татбиқ намегардад.

4. Муқаррароти Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи фаъолияти аудиторӣ» нисбат ба ташкилотҳои аудиторие, ки аудити ташкилотҳои қарзиро дар Ҷумҳурии Тоҷикистон мегузаронанд, бо назардошти Қонуни мазкур татбиқ мегардад.

5. Ташкилоти аудиторӣ ё корманди он бояд молик, корманди роҳбарикунанда, корманд ё намоёнҳои ташкилоти қарзӣ набояд. Шахсе, ки дар ташкилоти қарзӣ манфиат надорад, ба истисноии ҳолатҳои доштани амонат ва пасандоз дар ташкилоти қарзӣ, метавонад аудиторӣ он таъин гардад. (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

6. Агар ташкилоти аудиторӣ ҳангоми гузаронидани аудит соҳиби ин гуна манфиат дар ташкилоти қарзӣ гардад, пас хизматрасонии аудиториҳои вай қатъ гардида, ташкилоти қарзӣ ташкилоти аудиториҳои дигарро таъин мекунад.

7. Ташкилоти аудиторӣ ба ташкилоти қарзӣ хизматрасониҳоеро, ки бо вазифаҳои назорати дохилии ташкилоти қарзӣ алоқаманданд, пешниҳод намекунад, ба истисноии хизматрасониҳои таълимие, ки дорои хусусияти доимӣ намебошанд.

8. Ташкилоти қарзӣ наметавонад пайдарпай як ташкилоти аудиториро ба мӯҳлати зиёда аз се сол аудитор таъин намояд. (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

9. Мутобиқи стандартҳои байналмилалӣ аудит ташкилоти аудиторӣ аудити ташкилоти қарзиро дар асоси назорати маҷмӯӣ анҷом медиҳад ва:

-изҳор мекунад, ки ташкилоти аудиторӣ ё ягон корманди ташкилоти аудиторӣ дар ташкилоти қарзӣ ягон манфиат надорад ва талаботи қисми 7 моддаи мазкурро иҷро мекунад;

-дар риоя ва нигоҳдории қоидаҳои ташкили низоми дурусти ҳисобгирӣ ба ташкилоти қарзӣ кӯмак мерасонад;

-дар нигоҳдории низоми дурусти назорати молиявӣ ва идоракунии хавфҳо ба ташкилоти қарзӣ мадад мерасонад;

-бо дархости Кумитаи аудити ташкилоти қарзӣ дар маҷлисҳои он иштирок менамояд;

-дар мӯҳлати 3 моҳи баъди анҷоми соли молиявӣ дар бораи мукамалӣ, холисӣ ва дурустии ҳисоботи молиявӣ ҳулосаи аудиторӣ ва назари аудиторӣ омода намуда, дар бораи вазъи молиявии ташкилоти қарзӣ мутобиқи талаботи Қонуни мазкур ба Шӯрои нозирони ташкилоти қарзӣ маълумоти муфассал пешниҳод мекунад;

-ба Шӯрои нозирони ташкилоти қарзӣ ва Бонки миллии Тоҷикистон дар бораи низоми таснифи қарзҳо ва таъминнокии дороиҳои (аз ҷумла, қарзҳои) шубҳанок тибқи талаботи Бонки миллии Тоҷикистон, бо нишон додани камбудихо назари ташкилоти аудиториро пешниҳод мекунад;

-ба ҳар як узви Шӯрои нозирони ташкилоти қарзӣ ва ба Бонки миллии Тоҷикистон дар бораи ҳар як амали корманди роҳбарикунанда, корманд ё намояндаи ташкилоти қарзӣ, ки аз нигоҳи он вайрон кардани талаботи ин Қонун ё ягон санади меъёрии ҳуқуқӣ мебошад хабар медиҳад;

-ба ҳар як узви Шӯрои нозирони ташкилоти қарзӣ ва ба Бонки миллии Тоҷикистон дар бораи ҳар як норасоӣ ё камбудии дар идоракунӣ ё амалиёти ташкилоти қарзӣ ошкоршуда, хабар медиҳад.

10. Ҳангоми таҳияи ҳулосаи аудиторӣ инҳо бояд ба назар гирифта шаванд:

-қаноатбахш будани баёнот ва иттилооте, ки аз корманди роҳбарикунанда, корманд ё намояндаи ташкилоти қарзӣ ҳангоми аудит талаб шудааст;

-дараҷаи воқеан ҷавобгӯӣ будани ташкилоти қарзӣ ба талаботи низоми назорати дохилӣ ва ҳисобдорӣ;

-усуле, ки ташкилоти қарзӣ барои пешбурди китобҳои ҳисобдорӣ, ҳуҷҷатҳо, ҳисобот ва фарогирии амалиёт, ки барои мониторинг ва аудити дохилию беруни зарур аст, истифода мебарад;

-қобилияти кордонӣ ва ба талабот мувофиқ будани роҳбарияти ташкилоти қарзӣ;

-камбудихои ҷойдошта, эродҳо ва тавсияҳо барои бартараф кардани онҳо, инчунин иҷрои тавсияҳо ва бартараф намудани эродҳои солҳои гузашта;

-дараҷаи дақиқ будани ҳуҷҷатҳои ба Бонки миллии Тоҷикистон пешниҳодшуда ва мувофиқати онҳо ба мазмуни сабтҳо, китобҳои ҳисобдорӣ, низоми ҳисобдорӣ ва санадҳои меъёрии ҳуқуқии марбут ба ҳамин ҳуҷҷатҳо.

11. Ташкилоти қарзӣ дар мӯҳлати на дертар аз 30 рӯзи баъди дастрасии хулосаи аудиторӣ ва тавсияномаи ташкилоти аудиторӣ нусхаи онҳоро ба Бонки миллии Тоҷикистон ирсол менамояд. Ташкилоти қарзӣ ӯҳдадор аст, ки бо дарназардошти хулосаи аудиторӣ, ҳисоботи молиявии ислоҳшударо ба Бонки миллии Тоҷикистон пешниҳод намояд. (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

12. Бонки миллии Тоҷикистон метавонад аз ташкилоти аудиторӣ маълумоти иловагиро вобаста ба хулосаи он талаб намояд.

13. Пешниҳод кардани хулосаи аудитории носаҳеҳ ва ё муносибати ғаразноки ташкилоти аудиторӣ бо ташкилоти қарзӣ сабаби хориҷ кардани ташкилоти аудиторӣ аз руйхати Бонки миллии Тоҷикистон мегардад. (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

Моддаи 46. Ҷӯдадорихои иловагӣ

1. Илова ба муқаррароти дар моддаи 45 Қонуни мазкур зикргардида, Бонки миллии Тоҷикистон метавонад ба зиммаи ташкилоти аудиторие, ки аудити ташкилоти қарзиро мегузаронад, ӯҳдадорихои зеринро вогузор намояд:

-пешниҳоди маълумоти иловагӣ ба Бонки миллии Тоҷикистон дар бораи аудит, ки онро Бонки миллии Тоҷикистон зарур мешуморад;

-пешниҳоди ҳисобот, амалӣ кардани бозрасӣ ё иҷро намудани хар гуна қоидаи аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон муқарраршуда;

-ба Бонки миллии Тоҷикистон пешниҳод кардани ҳисобот дар бораи ҳисобдорӣ ва назорати дохилӣ;

-таъмини иштироки намояндагон барои баррасии хулосаи аудитории ташкилоти қарзӣ бо даъвати Бонки миллии Тоҷикистон; (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

-додани хулоса оид ба ҷавобгӯ будани чораҳои мубориза бар зидди қонунгардонии даромадҳои бо роҳи ҷиноят бадастомада ва маблағгузории терроризм, ки ташкилоти қарзӣ мутобиқи қонунгузорӣ ва санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон андешидааст.

2. Хароҷоти иҷроӣ ӯҳдадорихои иловагӣ ба зиммаи ташкилоти қарзӣ вогузор карда мешавад. (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

Моддаи 47. Масунияти ташкилоти аудиторӣ

1. Ташкилоти аудиторӣ риояи талаботи махфияти касбӣ ва сирри бонкиро дар ташкилоти қарзӣ арзёбӣ мекунад.

2. Ташкилоти аудиторӣ барои мутобиқи талаботи Қонуни мазкур пешниҳод намудани маълумоти дорои сирри бонкӣ ба Бонки миллии Тоҷикистон ҷавобгар намебошад.

3. Ба Бонки миллии Тоҷикистон пешниҳод намудани маълумоти дар сархатҳои ҳафтум ва ҳаштуми қисми 9 моддаи 45 Қонун мазкур пешбинигардида, риоя накардани ўҳдадории нигоҳдории сирри маълумот дониста намешавад.

БОБИ 8. МАХФИЯТ

Моддаи 48. Сирри бонкӣ

1. Маълумот дар бораи фаъолият ва ҳолати молиявии муштарӣ, ки ба ташкилоти қарзӣ ҳангоми хизматрасонӣ ва муносибат бо муштарӣ ё бо шахси сеюм маълум шудааст ва ошкор кардани он мумкин аст ба муштарӣ зиёни моддӣ ё маънавӣ расонад, сирри бонкӣ мебошад.

2. Маълумоти зерин сирри бонкӣ маҳсуб мешавад:

-дар бораи мавҷудияти суратҳисобҳои бонкӣ, соҳибони онҳо, дар бораи маблағҳои пулии дар онҳо мавҷуда ва амалиёти бо ин суратҳисобҳо иҷрошавандаи муштариён;

-дар бораи интиқоли маблағҳои пулӣ аз тарафи шахсони воқеӣ ба кушодани суратҳисоб ва дар бораи фиристонандагони (гирандагони) онҳо;

-дар бораи маблағҳои пулӣ ва ашёи қиматбаҳои муштарӣ, ки дар ташкилоти қарзӣ нигоҳ дошта мешаванд.

3. Маълумоте, ки ба сирри бонкӣ мансуб мебошад, танҳо ба шахсони зерин дода мешавад:

-ба соҳиби суратҳисоби бонкӣ ва соҳиби ашёи қиматбаҳо ё намояндаи онҳо;

-ба фиристонандагон ва гирандагони интиқолҳои пулӣ;

-ба Бонки миллии Тоҷикистон бо талаби он;

- ба судҳо - дар асоси қарори (таъиноти) суд (судья); (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

-ба иҷроҷии суд дар асоси қарори иҷроҷии суд вобаста ба ҳуҷҷати иҷро; (Қонун №623 аз 21.07.10с.) (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

-ба бюрои таърихи қарз мутобиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи таърихи қарз (кредит)»; (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

- ба мақомоти таҳқиқ ва тафтишоти пешакӣ аз рӯи парвандаҳои ҷиноятӣ нисбат ба муштариёни ташкилоти қарзӣ - дар асоси қарори

(таъиноти) суд (судя) мутобиқи Кодекси муурофиавии ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон; (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

-ба мақомоти андоз аз рӯи масъалаҳои пардохти андози шахсони ҳуқуқӣ дар асоси мактуби роҳбари мақоми андоз бо пешниҳоди нусхаи фармони мақоми андоз оид ба санҷиши онҳо, агар ин бо Кодекси андози Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ шуда бошад.

4. Муқаррароти мазкур дар ҳолати бо сабабҳои гуногун қатъ гардидани муносибатҳо байни муштарӣ ва ташкилоти қарзӣ низ эътибори худро гум намеkunанд.

5. Маълумот дар бораи сирри бонкӣ дар сурати вафоти муштарӣ дода мешавад:

-ба шахсоне, ки аз тарафи муштарӣ дар васиятнома зикр шудаанд;

-ба судҳо, идораҳои нотариалӣ ва муассисаҳои консулгарии хориҷӣ аз рӯи парвандаҳои меросии муштарии фавтида.

6. Ифшои сирри бонкӣ бе риояи шартҳои дар қисми 3 моддаи мазкур муқарраршуда манъ аст, агар Қонуни мазкур ҳолатҳои дигарро пешбинӣ накарда бошад.

7. Барои ғайриқонунӣ ошкор намудани сирри бонкӣ шахсони гунаҳкор бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

8. Ташкилотҳои қарзӣ бо мақсади таъмини амнияти молу мулк ва сирри бонкӣ ҳуқуқ доранд ҳадамоти махсуси худро таъсис диҳанд ва бо тартиби муқаррарнамудаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи яроқ» яроқ ва воситаҳои зарурии техникиро дастрас намуда истифода баранд.

9. Маблағҳои дар суратҳисобҳои бонкӣ ё маблағҳои ва дороиҳои дигари дар ташкилотҳои қарзӣ нигоҳдошташаванда дар асоси қарори (таъиноти) суд (судя), қарори иҷроии суд вобаста ба ҳуҷҷати иҷро ҳабс карда мешаванд. (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

10. Ҳангоми ҳабс намудани маблағҳои пулии дар суратҳисобҳои бонкӣ буда, ташкилоти қарзӣ фавран амалиёти додани онро дар доираи маблағе, ки ҳабс карда шудааст, қатъ мекунад.

11. Ҳангоми ҳабс намудани ашёи қиматбаҳои дигаре, ки дар ташкилоти қарзӣ нигоҳ дошта мешаванд, ташкилоти қарзӣ додани онҳоро ба соҳибонаш қатъ менамояд.

Моддаи 49. Ҳифзи сирри бонкӣ аз ҷониби кормандони ташкилоти қарзӣ ва шахсони сеюм

1. Аз ҷониби кормандони роҳбарикунанда, кормандон ва намояндагони амалкунанда ё собиқи ташкилоти қарзӣ пешниҳод намудани сирри бонкӣ ба шахсони сеюм, ошкор кардан ё додани имконият барои таҳлили он манъ аст, ба истиснои ҳолатҳое, ки мувофиқи Қонуни мазкур иҷозат дода шудаанд.

2. Маҳдудият ҳамчунин ба кормандон ва нозирони Бонки миллии Тоҷикистон ва шахсоне, ки аз ҷониби он барои санҷиш мутобиқи моддаи 52 Қонуни мазкур таъин гардидаанд, инчунин ба онҳое, ки чунин иттилоот ё маълумотро бо тақозои касб, вазифа ё фаъолияти худ мустақиман ё ғайримустақим таҳқиқ менамоянд, тааллуқ дорад.

Моддаи 50. Ҳолатҳои истисноӣ

Талаботи моддаҳои 48 ва 49 Қонуни мазкур дар ҳолатҳои зерин татбиқ намегардад:

-ҳангоми иҷрои вазифаҳое, ки тибқи Қонуни мазкур ва Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи Бонки миллии Тоҷикистон» ба ўҳдаи ташкилоти аудиторӣ воғузур карда шудаанд;

-нисбат ба маълумот ва ҳуҷҷатҳое, ки тибқи Қонуни мазкур ё Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи Бонки миллии Тоҷикистон» аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон бинобар иҷрои вазифаҳои он талаб карда мешаванд;

-ҳангоми андешидани тадбирҳо ва иҷрои вазифаю ўҳдадорихо ё чораҳои дигари зидди қонунигардони даромадҳои бо роҳи ҷиноят бадастомада ва маблағгузори терроризм, ки мувофиқи қонунгузорӣ ва санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон муқаррар шудаанд;

-ҳангоми додани тасдиқнома ё огоҳнома сабабҳои рад кардани пардохти чек бо талаби соҳиби қонунии он;

-ҳангоми пешниҳоди маълумот дар хусуси қарздорӣ муштарӣ ҷиҳати муайян намудани эътимоднокии баргашти қарз, чекҳои қалбакӣ ва оид ба ҳар гуна аҳдҳои дигаре, ки Бонки миллии Тоҷикистон барои таъмини устувории низоми бонкӣ зарур меҳисобад;

-ҳангоми аз тарафи ташкилоти қарзӣ ошкор намудани ҳама ё қисме аз маълумот дар бораи аҳдҳои муштарӣ, бо мақсади исботи талаби худ дар баҳси судӣ;

-нисбат ба маълумоте, ки аз тарафи Бонки миллии Тоҷикистон мувофиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи Бонки миллии Тоҷикистон» ба дигар мақомоти назораткунанда пешниҳод мегардад.

Моддаи 51. Ҳифзи маълумоте, ки аз ҷониби

ташкilotҳои қарзӣ пешниҳод шудааст

1. Ҳар гуна маълумоти аз ташкilotи қарзӣ оид ба ҳар як муштарӣ, аҳдҳои муштарӣ ва дигар маълумоти муфассал дар хусуси муносибатҳои он бо муштарӣ чамъовардашуда махфӣ нигоҳ дошта шуда, танҳо бо розигии ташкilotи қарзӣ ё мувофиқи Қонуни мазкур ошкор карда мешавад.

2. Дар Бонки миллии Тоҷикистон дастрасӣ ба ин гуна маълумот танҳо ба он кормандоне иҷозат дода мешавад, ки дорои ваколати дахлдор мебошанд.

3. Бонки миллии Тоҷикистон метавонад маълумоти ифшошавандаи аз ташкilotҳои қарзӣ гирифташударо пурра ё қисман нашр намояд.

4. Бонки миллии Тоҷикистон бе розигии ташкilotи қарзӣ тафсилоти амалиёти ташкilotи қарзиро ифшо мекунад, агар чунин тафсилот дар ҳисоботи молиявии аз ҷониби Шӯрои нозирони ташкilotи қарзӣ тасдиқшуда дарҷ шуда ё аллакай дастраси умум гардида бошад.

БОБИ 9. НАЗОРАТ ВА САНҶИШ

Моддаи 52. Назорат ва санҷиш

1. Бонки миллии Тоҷикистон аз болои ташкilotҳои қарзӣ бо тартиби зерин назорати маҷмӯӣ мебарад:

-ҳисобот, ҳуҷҷатҳо, тавзеҳот, баёнот, далелҳо ва маълумоти аз ҷониби ташкilotи қарзӣ тибқи Қонуни мазкур пешниҳодшударо баррасӣ мекунад;

-аз ташкilotҳои қарзӣ ва ҳар гуна бонкҳои фаръӣ ва ҷамъиятҳои вобастаи онҳо дар шакли хаттӣ пешниҳод ва тасдиқ намудани ҳар гуна маълумоти иловагӣ, ҳисобот, ҳуҷҷатҳо, тавзеҳот, баёнот ва ё далелҳои талаб менамояд;

-дар хусуси вазъи молиявӣ, манбаи маблағҳои пулӣ, нуфузу эътибори саҳмиядорони бевосита ё бавоситаи ташкilotи қарзӣ ва оид ба шахсе, ки барои соҳиб шудан ба дахлҳои саҳмияҳои ташкilotи қарзӣ ва зиёда аз он муроҷиат менамояд, маълумот талаб мекунад;

-санчиши ташкилоти қарзӣ, бонкҳои фаръӣ ва вобастаи онро тавассути корманд ё кормандони худ ё шахсоне, ки бо ин мақсад аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон таъин шудаанд, анҷом медиҳад.

2. Санчиш баррасии фаъолияти ташкилоти қарзиро барои муайян кардани вазъи молиявии он, инчунин мувофиқати фаъолияти ташкилоти қарзӣ ба талаботи Қонуни мазкур, Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи Бонки миллии Тоҷикистон», санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон, санадҳо ва сиёсати дохилии онро дар бар мегирад.

3. Бонки миллии Тоҷикистон на камтар аз як маротиба дар як сол санчиши ҳамаҷонибаи ҳар як ташкилоти қарзиро анҷом медиҳад, ба истиснои намояндагӣ, ки на камтар аз як маротиба дар ду сол санчиш карда мешаванд.

4. Шахсони тибқи моддаи мазкур барои гузаронидани санчиш таъиншуда барои риояи талаботи сирри бонкӣ масъул мебошанд. Кормандони роҳбарикунанда, кормандон ва намояндаи ташкилоти қарзӣ ё бонки фаръӣ ва ҷамъиятҳои вобастаи он вазифадоранд дастрасии шахсони мазкурро ба ҳамаи утқҳои корӣ, аз ҷумла ба кассаҳо, хазинаҳо ва ганҷхонаҳо, китобҳои ҳисобдорӣ, суратҳисобҳо, ҳуҷҷатҳо, сабтҳо, аз ҷумла сабтҳои электронӣ таъмин намоянд.

5. Ҳар гуна маълумот, аз ҷумла маълумоти дорои сирри бонкӣ, ки аз ҷониби санчишгарон талаб мегардад, бояд аз ҷониби ташкилоти қарзӣ сари вақт пешниҳод карда шавад. Кормандони роҳбарикунандаи ташкилоти қарзӣ вазифадоранд дар гузаронидани санчиш ҳамаҷониба мусоидат намоянд.

6. Бонки миллии Тоҷикистон Шӯрои нозирони ташкилоти қарзиро оид ба натиҷаҳои санчиш огоҳ месозад.

7. Тартиби гузаронидани санчиш, ҷамъбасти ва пешниҳоди натиҷаҳои он бо санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон муқаррар карда мешавад.

8. Мақомоти андоз метавонанд ташкилоти қарзиро аз рӯи масоили пардохти андоз аз фаъолияти бонкӣ санчиш намоянд.

9. Мақомоти дигари давлатӣ наметавонанд фаъолияти ташкилоти қарзиро санҷанд. Муносибати байни онҳо ва ташкилоти қарзӣ ба тартибе, ки моддаи 48 Қонуни мазкур муқаррар кардааст, сурат мегирад.

Моддаи 53. Чораҳои ғаврии ислоҳӣ ва таъсиррасонӣ (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

Бонки миллии Тоҷикистон мутобиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи Бонки миллии Тоҷикистон» нисбат ба ташкилотҳои қарзӣ чораҳои ғаврии ислоҳӣ ва таъсиррасониро татбиқ менамояд. (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

БОБИ 10. МУҚАРРАРОТИ ХОТИМАВӢ

Моддаи 54. Баррасии баҳсҳо

1. Ташкилотҳои қарзӣ метавонанд нисбат ба қарорҳои Бонки миллии Тоҷикистон оид ба рад кардани дархости гирифтани иҷозатнома, татбиқи чораҳои ислоҳӣ ва таъсиррасонӣ ба Суди олии иқтисодии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар давоми 30 рӯз аз рӯзи гирифтани онҳо шикоят намоянд. (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

2. Пешниҳоди шикоят ба Суди олии иқтисодии Ҷумҳурии Тоҷикистон амали қарори Бонки миллии Тоҷикистонро боз намедорад.

Моддаи 55. Ҳимояи манфиати муштарӣ

1. Муносибати муштарӣ бо ташкилоти қарзӣ дар асоси шартнома сурат мегирад, агар дар қонун тартиби дигар пешбинӣ нашуда бошад.

2. Мӯҳлат ва меъёрҳои ғоизии қарзҳо, амонатҳо, пасандозҳо, инчунин ҳаққи хизмат аз ҷониби ташкилоти қарзӣ дар шартнома бо муштарӣ муқаррар карда мешаванд.

3. Пеш аз оғози хизматрасонӣ ташкилоти қарзӣ ба муштарии худ ҳатман дар бораи талаботи зикргардида, аз ҷумла дар бораи ҳаққи хизмат, меъёрҳои ғоизӣ ва дигар хароҷоти иловагии муштарӣ хабар медиҳад.

4. Ташкилоти қарзӣ ӯҳдадор аст интиқоли маблағи муштарӣ ва ба суратҳисоби вай гузаронидани маблағро на дертар аз рӯзи дигари гирифтани ҳуҷҷати дахлдори пардохт амалӣ намояд, агар дар қонунгузорӣ, шартнома ё ҳуҷҷати пардохт мӯҳлати дигар муқаррар нашуда бошад.

5. Дар сурати дер ё нодуруст ба суратҳисоби муштарии худ гузаронидан ё аз он хориҷ кардани маблағҳои пулӣ, ташкилоти қарзӣ бояд барои ҳар рӯзи таъхир ба муштарӣ аз рӯи маблағи мӯҳлати пардохташ батаъхирафта мувофиқ ба меъёри бозтамвили Бонки миллии Тоҷикистон ҷарима диҳад.

6. Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ дар интихоби ташкилоти қарзӣ озод буда, метавонанд дар як ё якчанд ташкилоти қарзӣ суратҳисоби бонкӣ кушоянд.

7. Ташкилоти қарзӣ ўҳдадор аст бо талаби аввалини муштарӣ маълумот дар бораи доштани иҷозатнома, тартиби гузаронидани амалиёти бонкӣ, дар бораи хавф ва хароҷоти имконпазир, ки бо гузаронидани амалиёт алоқаманданд, тавозуни муҳосибавӣ, ҳисобот дар бораи фоидаву зиён ва хулосаи аудитории соли гузаштaro пешниҳод намояд.

8. Ташкилоти қарзӣ ҳуқуқ надорад меъёрҳои фоизи қарзҳои додашуда, амонатҳо, пасандозҳо, ҳаққи хизмат ва мўҳлати амали шартномаҳои бо муштарӣён басташударо якҷониба тағйир диҳад, ба истиснои ҳолатҳои, ки дар шартномаи бо муштарӣён басташуда пешбинӣ гардидааст.

9. Ташкилоти қарзӣ ҳуқуқ надорад, ки ба муштарӣ қарз дода ё хизмати дигар расонида, дар назди вай шарт гузорад, ки ҳатман аз дигар хизматрасониҳои ҳамин ташкилоти қарзӣ ё муассисаҳои он истифода барад.

10. Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ниғаҳдорӣ ва баргардонидани амонату пасандозҳои шахсони воқеиро дар бонки давлатӣ кафолат медиҳад.

11. Нисбат ба талаботи ташкилотҳои қарзӣ дар бораи баргардонидани қарзҳои додашуда мўҳлати панҷсолаи даъво муқаррар карда мешавад. (Қонун №782 аз 26.12.11с.)

Моддаи 56. Муқаррароти хотимавӣ

1. Ташкилоти қарзие, ки дар рӯзи эътибор пайдо кардани Қонуни мазкур дорои иҷозатномаи Бонки миллии Тоҷикистон мебошад, фаъолияти худро ҳамчун ташкилоти қарзӣ дар асоси муқаррароти Қонуни мазкур идома медиҳад.

2. Чунин ташкилотҳои қарзӣ ба Бонки миллии Тоҷикистон номгӯи сахмиядорон ва барои ҳар як дорандаи ҳиссаи иштироки афзалиятнок, аз ҷумла манфиатдори ниҳоии ин гуна ҳиссаи иштироки афзалиятнок, маълумот ва гувоҳинома, ҳамчунин маълумоти дигарро дар бораи онҳо, ки Бонки миллии Тоҷикистон талаб мекунад, дар давоми 3 моҳи баъди эътибор пайдо кардани Қонуни мазкур пешниҳод мекунад.

3. Талаботи сархати дуюми қисми 1 моддаи 30 Қонуни мазкур нисбат ба ташкилотҳои қарзӣ то 1 сентябри соли 2010 татбиқ намегардад, бо

шарте ки онҳо маблағи асосии чунин қарзҳои калонро дар ин муддат зиёд накунад.

4. Муқаррароти Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи ҷамъиятҳои саҳомӣ» ва Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи ҷамъияти дорои масъулияти маҳдуд» нисбат ба ташкилотҳои қарзӣ дар он қисме татбиқ мегардад, ки ба муқаррароти Қонуни мазкур муҳолифат надошта бошад.

5. То мутобиқ кардани қонунҳо ва дигар санадҳои меъёри ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо Қонуни мазкур, онҳо дар қисме татбиқ карда мешаванд, ки хилофи меъёрҳои Қонуни мазкур нестанд.

Моддаи 57. Ҷавобгарӣ барои вайрон кардани Қонуни мазкур

Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ барои вайрон кардани Қонуни мазкур тибқи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

Моддаи 58. Дар бораи беэътибор донишани

Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон

«Дар бораи бонкҳо ва фаъолияти бонкӣ»

Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 23 майи соли 1998 «Дар бораи бонкҳо ва фаъолияти бонкӣ» (Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, с. 1998, № 10, мод. 143; с. 2002, № 11, мод. 669; с. 2005, № 12, мод. 647; с. 2007, № 7, мод. 678) беэътибор доништа шавад.

Моддаи 59. Мавриди амал қарор додани Қонуни мазкур

Қонуни мазкур пас аз интишори расмӣ мавриди амал қарор дода шавад.

Президенти

Ҷумҳурии Тоҷикистон

ш.Душанбе, 19 майи соли 2009

№524

Эмомалӣ Раҳмон